

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Produkt životního pojištění a jeho praktické využití

Vedoucí bakalářské práce

Ing. Jiří Pešek

Autor práce

Jakub Hálek

2009

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra ekonomiky
Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jakub HÁLEK**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název tématu: **Produkt životního pojištění a jeho praktické využití**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analýza rizik v různých obdobích života člověka a komparace produktů životního pojištění nabízených pojišťovnami na pojistném trhu České republiky

Metodický postup:

1. Životní pojištění jako nástroj eliminace rizika
2. Význam životního pojištění v ekonomice
3. Charakteristika produktů životního pojištění
4. Volitelná připojištění a možné kombinace s pojistnými produkty
5. Komparace produktů životního pojištění vybraných pojišťoven na pojistném trhu ČR

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Cípra T.: Pojistná matematika: teorie a praxe, Ekopress 1999.
Čejková, V.: Pojistný trh, Grada Publishing 2002.
Ducháčková, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví, Ekopress 2005.
Kolektiv autorů z České asociace pojišťoven: Životní pojištění, Grada Publishing, 2002.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jiří Pešek**
Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: **14. března 2008**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2009**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA**
Studentská 13 ⁽¹⁾
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 28. března 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Produkt životního pojištění a jeho praktické využití“ vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích dne 10. září 2009

.....

Jakub Hálek

Poděkování

Touto cestou děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Jiřímu Peškovi za poskytnuté konzultace, návrhy a odborné rady při jejím vypracování.

OBSAH

1	Úvod	3
2	Literární rešerše	4
2.1	Historie pojišťovnictví ve světě	4
2.2.	Vývoj pojišťovnictví v ČR	5
2.3	Pojem pojištění	6
2.4	Členění pojištění	7
2.5	Formy pojištění	9
2.5.1	Obnosová pojištění	9
2.5.2	Škodová pojištění	10
2.6	Základní pojistná terminologie	10
2.7	Životní pojištění	13
2.7.1	Základní podoby životního pojištění	14
2.7.2	Odvětví životního pojištění	18
2.7.3	Význam životního pojištění v ekonomice	18
3	Metodika a cíle	20
4	Produkt životního pojištění	21
4.1	Charakteristika produktu životního pojištění	21
4.1.1	Pojištění ve prospěch dítěte	21
4.1.2	Rizikové životní pojištění	22
4.1.3	Kapitálové životní pojištění	23
4.1.4	Investiční životní pojištění	23
4.1.5	Univerzální životní pojištění	24
4.1.6	Důchodové životní pojištění	25
4.2	Daňové výhody životního pojištění	26
5	Analýza rizik	28
5.1	Pojistná rizika v životním pojištění	29
5.1.1	Riziko smrti	29
5.1.2	Riziko dožití	30

5.1.3	Ostatní životní rizika	30
5.2	Analýza rizik v jednotlivých obdobích života	31
5.2.1	Životní fáze „Dítě“	31
5.2.2	Životní fáze „Student“	32
5.2.3	Životní fáze „Produktivní věk“	33
5.2.4	Životní fáze „Důchodový věk“	34
6	Komparace produktů životního pojištění	35
6.1	Představení vybraných pojišťoven	35
6.1.1	Česká pojišťovna a.s.	35
6.1.2	Generali pojišťovna a.s.	36
6.1.3	Amcico AIG Life a.s.	37
6.2	Kapitálové životní pojištění	38
6.3	Investiční životní pojištění	44
7	Závěr	50
8	Summary	52
9	Přehled použité literatury	53
10	Seznam tabulek a příloh	54
11	Přílohy	55

1 Úvod

Člověk je odedávna provázen množstvím rizik. Tato rizika, ať už představovala menší, či větší hrozbu, byla vždy nepříjemnou a nedílnou součástí naší existence. Snaha zmírnit tato rizika a kompenzovat z nich plynoucí ztráty zavedla příčinu ke vzniku a vývoji pojištění až do podoby, ve které se s ní setkáváme dnes. Počátky pojištění nebyly s dnešní nabídkou pojistných produktů příliš totožné. Avšak důvod sjednání pojištění, kterým je určitá finanční kompenzace negativních dopadů nahodilých či nepředvídatelných situací, vždy byl a zůstal až do dnešní doby stále stejný. Podstata pojištění tedy netkví v eliminaci rizik jako takových, ale ve zmírnění vzniklých negativních důsledků v podobě finanční podpory. Struktura rizik se z hlediska jejich množství příliš nemění, ale míra konkrétního rizika je u každého jednotlivce odlišná. Z tohoto důvodu se nabídka pojišťoven rozrůstá, vyvíjí a přizpůsobuje stále novým požadavkům. Inovaci pojistných produktů podporuje také konkurence, která je konkrétně na českém trhu vysoká. Nabídkové portfolio, ať už univerzálních, životních či neživotních pojišťoven, je tedy dostatečně široké na pokrytí potřeb a přání jejich potenciálních klientů. Přesto mnoho lidí nevidí potřebu mít dané pojištění sjednáno. Důvodem je jednak časté podceňování rizik spojených s určitou činností daného subjektu, a také jistá nerozváženost při určování toho, jaká rizika jsou prioritní. Daleko raději dávají lidé přednost pojištění, které je zabezpečí proti majetkové újmě způsobené krádeží či živelnými pohromami, než pojištění kryjící jejich životní rizika. To, že je předepsané pojistné u životního pojištění daleko nižší, než u pojištění neživotního je také dáno preferencí výnosu před krytím rizik. Řada lidí tak dává přednost jiným finančním produktům. V rámci produktů životního pojištění je dnes možné sjednat investiční životní pojištění, které je svým dvousložkovým charakterem unikátní. Za prvé plní klasickou funkci životního pojištění, tedy do určité míry tlumí důsledky těžkých životních situací finančním zajištěním, a za druhé má zde klient možnost zhodnocení vložených prostředků prostřednictvím investování do jednotlivých fondů. Výše finančního zhodnocení se přitom odvíjí od míry rizika, kterou je klient ochoten podstoupit. Záleží tak pouze na něm, jakou strategii zvolí.

2 Literární rešerše

2.1 Historie pojišťovnictví ve světě

Slovo „pojištění“ je odvozeno ze staroitalského termínu „assicuranza“, jehož význam se obsahově shoduje s pojmy jistota, zabezpečení či bezpečnost. Počátky pojištění jsou dochovány ze starověku, kde u kulturních národů vznikají různorodá sociální zařízení, která lze považovat za počátky majetkových a životních pojištění. Z doby přibližně 2000 let před naším letopočtem se objevují první záznamy o tehdejších způsobech pojištění. Jednalo se o vzájemné krytí ztrát, ke kterému se smluvně zavazovali babylónští obchodníci a majitelé karavan, kteří se tímto zabezpečovali proti rizikům, jež s sebou provozování obchodu a dopravy neslo. Rozvíjelo se také pojištění obchodních lodí přepravujících po moři svůj náklad. V Persii, Fénicii a ve starém Řecku se majitelé lodí a kupci ve smlouvách zavazovali k tomu, že v případě ztroskotání budou ztrátu nést společně. U určité kasty obchodníků existovala dokonce možnost pojištění úvěru. Z Athén je dokonce dochován údaj o určitém druhu sociálního pojištění, který příslušel jako odškodnění občanům zmrzačeným v bojích za vlast.

V středověké Evropě začaly s rozvojem obchodu a řemesel vznikat větší skupiny, které se sdružovali v zájmu přežití. Utvářely se různé rodinné svazky (gildy). Z těchto svazků vznikly postupně řemeslnické cechy, jejichž význam se udržel do 18. století. Cechy zakládaly mistrovské a tovaryšské pokladnice a bratrstva za účelem podpory svých členů v nemoci a poskytování pohřebného. V tomto případě by se dalo opět hovořit o náznaku jakéhosi pojištění. Středověká sdružení poskytovala právní ochranu a do určité míry i také provozovala pojištění lodní dopravy a požární pojištění. Nejstarší dochovanou pojistnou smlouvou je námořní pojistka vydaná notářem v Pise roku 1385. V roce 1676 vznikla v Hamburku První řádná požární pojišťovna. Největší pojišťovací systém Lloyds vznikl v roce 1687. Přímo ve své kavárně tehdy Edward Lloyd sbíral různé informace od kupců, makléřů a námořníků, a na jejich základě vybuďoval

největší informační centrum o pohybu lidí, zboží, o haváriích a jejich pojišťování. Dal tak vznik přednímu světovému centru pojišťovnictví.

2.2 Vývoj pojišťovnictví v ČR

Historie pojišťovnictví na území dnešní České republiky se datuje od konce sedmnáctého století. Roku 1699 podal Jan Kryštof Bořek návrh na zavedení povinného požárního pojištění budov v Čechách. Tento návrh spočíval v zavedení protipožárního fondu, do něhož by povinně přispívali všichni občané, kteří by si právě koupili dům. Ke vzniku fondu však nakonec nedošlo. V roce 1777 byla založena pojišťovna proti škodám z ohně na polních zásobách, nábytku, náradí a dobytku. Tato instituce byla založena v Brandýse nad Labem a je historiky považována za jakéhosi předchůdce českých pojišťoven. Po roce 1822 zahájily činnost na českém území dvě pojišťovny se sídlem ve Vídni a Terstu. V roce 1827 vznikl Císařskokrálovský privilegovaný, český, společný, náhradu škody ohněm svedené pojišťující ústav. Svůj název později změnil na První českou vzájemnou pojišťovnu. Téměř současně vznikl v Brně Císařsko-královský privilegovaný pospolný ústav pohořelný pro Moravu a Slezsko, který se posléze přejmenoval na Moravsko-slezskou vzájemnou pojišťovnu. Zpočátku obě tyto pojišťovny provozovaly jen požární pojištění nemovitostí. První česká vzájemná pojišťovna se začala zabývat takzvaným krupobitním pojištěním a pojištěním movitostí až o mnoho let později a až počátkem dvacátého století bylo rozhodnuto, že pojišťovna rozšíří svou činnost na nová pojišťovací odvětví, kterým bylo životní pojištění, pojišťování proti vloupání, pojišťování zákonné odpovědnosti a úrazu.

Po vzniku samostatné Československé republiky začíná nová etapa, v té době již československého pojišťovnictví. Svou činnost zahájila řada nových pojišťoven, mezi které patřily například Čechoslavia, lidová pojišťovna (1919), Pojišťovna průmyslu kvasného (1919), akciová dopravní a živelní pojišťovna v Praze (1920), Národní pojišťovna, a.s. (1922). Kromě těchto ústavů byly koncesovány Saint-Germainskou a Trianonskou mírovou smlouvou pojišťovny Assicurazioni generali a Riuinione Adriatica di Sicurtá. V těchto smlouvách se také podařilo prosadit, že se nástupnické

státy Rakouska-Uherska musely zavázat k povolení činnosti rakouských pojišťoven na svém území po dobu dalších deset let.

I přes útlum pojišťovnictví, který nastal v době protektorátu za druhé světové války, působilo do roku 1945 v Československu více než 700 pojišťoven a pojišťovacích spolků. Tento počet subjektů byl postupně na základě Benešových dekretů znárodněn. Nakonec poté z původního počtu zůstalo v Československu pouze pět velkých pojišťoven. V roce 1948 došlo ke sloučení i těchto pojišťoven do jediného ústavu – Československé pojišťovny (národního podniku), která se tímto krokem stala monopolem v oblasti pojišťovnictví. Na několik desetiletí se tak přerušil přirozený tržní vývoj pojišťovnictví. V souvislosti s novým federativním uspořádáním státu v roce 1968 byly z jediné Státní pojišťovny vytvořeny dva samostatné subjekty: Česká státní pojišťovna se sídlem v Praze a Slovenská státní pojišťovna se sídlem v Bratislavě. Tato monopolní situace se změnila až po roce 1989, kdy během takzvané Sametové revoluce došlo k politickému převratu.

V průběhu devadesátých let dvacátého století se ekonomická situace velice změnila, a začalo postupně docházet k obnově pojistného trhu. Význam pojištění v ekonomice byl podpořen také četnými legislativními změnami. Vydání Zákona o pojišťovnictví v roce 1991 narušilo monopol vytvářený Českou státní pojišťovnou. Na trh začaly vstupovat nové pojišťovny, jejichž počet rapidně rostl. Již v roce 1992 jich na českém trhu působilo dvanáct, a v roce 1997 byl počet pojišťoven již na čtyřiceti. Přesto, že některé z nich tento konkurenční boj nezvládlo a bylo nuceno kvůli ekonomickým problémům svou činnost ukončit, zůstal jejich počet prakticky nezměněn až do dnešní doby.

2.3 Pojem pojištění

Ducháčková (2005) pojednává o tom, že ekonomický subjekt má dvě možnosti, jak se finančně s nahodilými událostmi vyrovnat. Jednak je lze krýt z vlastních zdrojů, nebo může subjekt využít pojištění, které je chápáno jako přesun rizika na instituci

provozující pojištění. Z tohoto hlediska se pojištění stává nástrojem finanční eliminace negativních důsledků nahodilosti. Pojištění jako takové neovlivní výskyt náhodných událostí, ani nemůže předcházet vzniku škod. Může však finančně eliminovat dopad těchto nahodilých událostí. Autorka také uvádí, že z pohledu finanční kategorie představuje pojištění tvorbu, rozdělování a užití pojistného fondu k úhradě peněžních potřeb ekonomických subjektů, které jsou v jednotlivých případech výskytu náhodné vcelku odhadnutelné.

V publikaci dále Ducháčková (2005) zařazuje pojištění mezi finanční služby. Předmětem této finanční služby je za úplatu poskytnutá pojistná ochrana. Jako součást infrastruktury ekonomiky působí pojištění na průběh procesu reprodukce tím, že přesouvá část finančních prostředků tam, kde jsou v daném okamžiku zapotřebí.

Pojištění je také důchodovou kategorií. Jeho prostřednictvím dochází k důchodové stabilizaci ekonomických subjektů.

Z právního pohledu představuje pojištění také právní vztah, při kterém na sebe pojistitel přebírá závazek, že pojištěnému poskytne pojistné plnění, pokud nastane nahodilá událost, která je blíže specifikovaná v pojistných podmínkách.

2.4 Členění pojištění

Z hlediska způsobu financování je rozlišováno:

- a) **sociální pojištění** – jedná se o pojištění povinné, zahrnuje úhradu rizik, které mají sociální charakter. Tímto zabezpečuje úhradu potřeb týkajících se krátkodobé či dlouhodobé pracovní neschopnosti, dále kryje potřeby vzniklé v souvislosti s nezaměstnaností, pracovními úrazy a nemocemi z povolání a potřeby zdravotní péče.
- b) **soukromé (komerční) pojištění** – je zaměřeno na krytí rizik ekonomických subjektů. Soukromé pojištění kryje rizika způsobem odpovídajícím pojistné metodě tvorby a použití pojistného fondu. U tohoto druhu pojištění je uplatňována zásada

ekvivalence. Tato zásada znamená, že velikost příspěvků zúčastněných subjektů se odvíjí od velikosti rizika. Komerční pojištění zahrnuje různé podoby pojistných produktů, které jsou sjednávány na základě pojistné smlouvy. Mívá obvykle dobrovolnou podobu, ale lze ho uplatnit i v podobě povinné.

Komerční pojištění je možné podle různých hledisek dělit na různá pojistná odvětví. Z hlediska předmětu pojištění se může například členit na pojištění odpovědnosti, majetku či osob. Za základní členění soukromého pojištění lze považovat rozdělení podle druhu krytých rizik na:

- životní pojištění – kryje rizika spojená se životem, například riziko dožití, smrti. Pojistné smlouvy jsou u těchto druhů pojištění dlouhodobého charakteru.
- neživotní pojištění – pokrývá širokou škálu všech neživotních rizik, například odpovědnost za škodu, úraz, odcizení majetku. Smlouva je zpravidla uzavírána na kratší pojistnou dobu s možností prodloužení.

Soukromé pojištění se dále dělí, a to podle způsobu tvorby rezerv na:

a) pojištění riziková – platí zde podmíněná návratnost finančních prostředků daná vznikem pojistné události. U tohoto druhu pojištění není jasné, zda pojistná událost jednoznačně vznikne. Pojišťovna neposkytne pojistné plnění, pokud k pojistné události nedojde během trvání pojištění, přičemž je počet pojistných událostí během trvání pojištění neomezený. Během pojistného období je pojistné v pojišťovně využíváno na výplatu pojistného, tedy na pokrytí rizik.

b) pojištění rezervotvorná – v rámci těchto pojištění je vytvářena rezerva, ze které je kryta výplata budoucích sjednaných pojištění.

Z hlediska právního se pojištění dále člení na:

- a) dobrovolné pojištění** – v tomto případě je sjednání pojistné smlouvy zcela závislé na rozhodnutí pojistníka.
- b) povinné pojištění** – dále je rozlišováno:

- povinné smluvní pojištění – povinnost sjednání pojistné smlouvy pro dané subjekty je určena právním předpisem. Sjednání pojištění je podmínkou k provozování určité činnosti. Jedná se často o pojištění odpovědnosti za škody vyplývající z výkonu určitých povolání, např. lékárníka, auditora, advokáta.
- zákonné pojištění – povinnost pojištění pro příslušné subjekty vyplývá ze zákona, pojistná smlouva se v tomto případě nesjednává. Povinnost platit pojistné ve stanovené výši v určitých termínech a stanovené instituci vyplývá z právního předpisu. Jedná se např. o zákonné pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání.

2.5 Formy pojištění¹

Míra úplnosti pojištění vyjadřuje míru krytí náhodných potřeb daným druhem pojištění. Tato míra je dána formami pojištění. Od forem pojištění se odvíjí závislost výše pojistného plnění na výši náhodné potřeby a na výši škody. V pojistných podmínkách je tato závislost předem určena. Uplatněné formy pojištění se tak stávají důležitým konstrukčním prvkem u jednotlivých druhů pojištění, pomocí kterých se stanovuje výše pojistných plnění. Pojistná částka vyjadřuje výši pojistného plnění či horní hranici pojistného plnění, a slouží k vyjádření závislosti mezi pojistným plněním a škodou.

2.5.1 Obnosová pojištění

U obnosových nebo také sumových pojištění je stanovena pojistná částka, která udává absolutní výši pojistného plnění. Při vzniku pojistné události je pojistné plnění vypláceno ve výši pojistné částky či v rozsahu určitého procenta z pojistné částky. V tomto případě se nezjišťuje skutečná výše potřeby, pojistné plnění je tedy nezávislé na výši škody a závisí pouze na předem stanovené výši pojistné částky v pojistné smlouvě. Platí zde vztah: pojistné plnění = pojistná částka. Neexistuje zde žádné omezení pro velikost sjednávaných pojistných částek ani omezení pro počet pojištění

¹ DUCHÁČKOVÁ, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví, str. 38 – 39

sjednaných pro krytí jednoho rizika. Této formy pojištění se využívá ke krytí potřeb, kde nelze přímo vyčíslit škodu například u pojištění smrti, invalidity, pracovní neschopnosti.

2.5.2 Škodová pojištění

U této formy pojištění je pojistné plnění závislé na výši nastalé škody. V této souvislosti hovoříme o krytí konkrétní potřeby. Při výši odškodnění platí vztah: pojistné plnění \leq škoda. Škodové pojištění se sjednává za účelem náhrady vzniklé škody. Pojištěný tedy nemůže od pojišťovny získat vyšší pojistné plnění než je škoda. Na pojistném plnění se tak nelze obohatit. Pojistné plnění by nemělo překročit velikost nastalé škody ani za předpokladu, že by pojištěný měl na konkrétní riziko sjednáno více pojištění. Pokud by došlo k situaci, kdy by pojistné plnění bylo vyšší než vzniklá škoda, jednalo by se o pojistný podvod. Škodové pojištění je typické pro pojištění odpovědnosti a majetku. V rámci tohoto pojištění se dále rozlišují ryzí zájmové pojištění, pojištění na první riziko a pojištění na plnou hodnotu.

2.6 Základní pojistná terminologie

Pojistné riziko – souhrn rizik krytých příslušným druhem pojištění tak, jak jsou převzata pojišťovnou. Riziko, na které může pojišťovna uzavřít pojistnou smlouvu na základě pojistně technických podmínek. (4)

Pojistné podmínky – obsahují právní úpravu určitého pojistného produktu. Uplatňovány jsou všeobecné a zvláštní pojistné podmínky.

Všeobecné pojistné podmínky – pojistné podmínky pro určitý druh pojištění. Určují charakteristiku pojmu pojistná událost, způsob uzavření pojistné smlouvy, začátek, dobu trvání a ukončení pojištění, výluky z pojištění, předmět pojištění, podmínky poskytování a způsob propočtu velikosti pojistného plnění. Jsou součástí pojistné smlouvy.

Zvláštní pojistné podmínky – jsou dohodnuty v pojistné smlouvě. Jedná se o konkrétní pojistné podmínky pro dané pojištění, konkretizují všeobecné pojistné podmínky.

Pojistný kmen – souhrn pojistných smluv, které pojišťovna v rámci určitého druhu pojištění spravuje.

Pojistník – fyzická nebo právnická osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu, ve které se zavázala platit pojistné za pojistnou ochranu.

Pojištěný – osoba, na jejíž život, odpovědnost za škodu, majetek a zdraví je pojištění sjednáno. Tato osoba na rozdíl od pojistníka nese pojistný zájem, tj. má na základě uzavřené pojistné smlouvy právo na pojistné plnění a to bez ohledu na to, zda pojištění sjednala sama, nebo jiná osoba.

Pojistitel – právnická osoba, která má oprávnění provozovat pojišťovací činnost.

Oprávněná osoba – je osoba, které vzniklo právo na pojistné plnění v důsledku vzniku pojistné události.

Obmyšlený – fyzická nebo právnická osoba, která má právo na výplatu pojistného plnění v případě smrti pojištěného. Obmyšlená osoba může být stanovena pojistníkem při uzavření pojistné smlouvy, v opačném případě stanovuje občanský zákoník pořadí: 1. manžel(ka) pojištěného, 2. děti pojištěného, 3. rodiče pojištěného, 4. osoby, žijící s pojištěným po dobu nejméně jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a které z tohoto důvodu o něho pečovaly nebo byly odkázány výživou na pojištěného, 5. dědici pojištěného. V případě pojistníka, pojištěného a obmyšleného se může jednat o jednu a tu samou osobu.²

Pojistná doba – doba, na kterou je v pojistné smlouvě pojištění sjednáno. Pojištění může být sjednáno na dobu určitou, kdy je stanoven termín konce platnosti pojistné

² CIPRA, T.: Pojistná matematika, str. 23

smlouvy, například dosažení určitého věku pojištěné osoby, nebo je pevně stanovena délka platnosti pojistné smlouvy. Pojištění se rovněž sjednává na dobu neurčitou. Pojistná doba bývá členěna na pojistná období.

Pojistná smlouva – představuje právní dokument, který završuje dvoustranný právní akt, na jehož základě vzniká smluvní pojištění fyzických a právnických osob. Pojistná smlouva se vyhotovuje v písemné podobě podle platných právních předpisů. Jsou v ní uvedeny konkrétní pojistné podmínky a podmínky realizace pojištění. Tyto podmínky jsou závazné pro pojišťovnu i pro druhou stranu. V případech, kdy pojištění vzniká bez písemné pojistné smlouvy jde o zákonná pojištění a o pojištění, která mají krátkodobý charakter. Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění, pokud nastane nahodilá událost, která je ve smlouvě podrobně specifikována. Pojistník se v pojistné smlouvě zavazuje platit pojistné za poskytovanou pojistnou ochranu za stanovených podmínek.³

Pojistné – existuje jednorázové pojistné, které je zapláceno najednou při uzavření pojistné smlouvy. Dále rozlišujeme běžné pojistné, nettopojistné, bruttopojistné a valorizované pojistné. Běžné pojistné se opakovaně platí v pravidelných pojistných obdobích splátkami ve stejné výši. U řady pojistných produktů je použito flexibilní běžné pojistné, které má pohyblivou frekvenci a výši plateb. Pojišťovnami je také určitou procentní slevou zohledňováno placení pojistného dopředu na delší pojistná období. Nettopojistné (ryzí pojistné) se vypočítá tak, aby v průměru pojišťovně pokrylo vyplácená pojistná plnění. Bruttopojistné (hrubé, tarifní pojistné) je nettopojistné, které je rozšířeno o složky na pokrytí jak správních nákladů pojistitele, tak i nepříznivých škodních výchylek formou bezpečnostní přírážky. U valorizovaného pojistného se jedná o pojistné, navýšené v důsledku vývoje inflace.⁴

Pojistné plnění – může mít podobu jednorázově vyplacené pojistné částky, podobu důchodu či zproštění od placení pojistného. Při důchodovém vyplácení jde o rozložení

³ DUCHÁČKOVÁ, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví, str. 33

⁴ CIPRA, T.: Pojistná matematika, str. 25

jednorázové pojistné částky do anuitních plateb. Je přitom rozlišován životní důchod, kdy je každá další výplata důchodu podmíněna tím, že je pojištěný naživu, a jistý důchod, u kterého se tato podmínka neuplatňuje, a je vyplácen po stanovenou dobu. Dalším typem pojistného plnění může být zproštění od placení pojistného (např. v případě invalidity pojistníka), kdy povinnost placení pojistného na sebe přebírá pojišťovna.⁵

2.7 Životní pojištění

Produkt životního pojištění se na území České republiky začal rozvíjet již na počátku 19. století, kdy zde začaly působit „rakouské pojišťovny“. České pojišťovny se ve velké míře začaly zakládat v druhé polovině 19. století, a životní pojištění se tak postupně vyvíjelo. V dnešní době jde již o běžný produkt, jehož předností je kombinace pojištění a spoření.⁶

Tento produkt je pojistníky sjednáván za účelem krytí rizik spojených s ohrožením života. Výše pojistného plnění se v tomto případě neodvíjí od velikosti škody, jelikož škodu nelze v takové situaci správně zhodnotit. Pojistné plnění je tedy dáno velikostí sjednané pojistné částky, jejíž výše má podle pojistníka představované riziko pokryt.

V životním pojištění jsou kryta dvě základní rizika – riziko úmrtí a riziko dožití. V dnešní době kombinuje životní pojištění různými způsoby tato dvě rizika, přičemž bývají do krytí v rámci produktů životního pojištění často zahrnuta další rizika, mající neživotní charakter, například úraz, invalidita. Dříve bylo hlavním účelem životního pojištění pokrytí potřeb finančně závislých osob v případě úmrtí živitele rodiny. I nadále zůstává toto krytí nezbytnou součástí životního pojištění, ale větší význam se dnes přisuzuje zařazování rizika dožití do krytí v životním pojištění. Zvyšuje se význam životního pojištění jako spořicího nástroje. Tímto kromě krytí rizik plní tento produkt

⁵ CIPRA, T.: Pojistná matematika, str. 24

⁶ KOLEKTIV AUTORŮ Z ČAP.: Životní pojištění, str.9

také funkci úspornou. V rámci životního pojištění jsou vytvářeny úspory, tudíž může být považován za spořicí a investiční nástroj.

2.7.1 Základní podoby životního pojištění⁷

Nabídka produktů životního pojištění se na pojistném trhu stále rozrůstá. Životní pojištění samotné nabízí v podstatě krytí pouze dvou rizik, ale v jeho rámci existuje řada druhů a podob životního pojištění.

a) pojištění pro případ úmrtí – v případě, že dojde k úmrtí, je pojistníkem sjednaná pojistná částka vyplacena osobě uvedené v pojistné smlouvě. Účelem výplaty pojistného, kromě finančního zabezpečení pozůstalých pojištěné osoby, bývá úhrada nákladů v souvislosti s úmrtím a pohřbem, a dále také úhrada případných závazků pojištěného. Tento druh pojištění se také nazývá rizikové životní pojištění. Podle způsobu sjednání pojistné doby se tento produkt člení na:

- dočasné pojištění pro případ úmrtí – tento typ pojistného kryje rizika pouze v rámci sjednané pojistné doby. Pokud v průběhu pojistné doby k pojistné události nedojde, pojistné plnění vyplaceno není. Pojištění je často využíváno v souvislosti s čerpáním úvěrů, kdy se velikost pojistné částky odvíjí od velikosti dlužné částky, a v případě úmrtí pojistníka pokryje pojistné plnění jeho dluh vůči úvěrové instituci. Mimo uplatnění pevně sjednané pojistné částky může být uplatněno i dočasné úvěrové pojištění s klesající pojistnou částkou, která odpovídá klesající dlužné částce. Velikost pojistného se dále odvíjí od velikosti pravděpodobnosti úmrtí příslušného věkového období pojištěného.
- časově omezené pojištění pro případ úmrtí – u tohoto typu pojištění je pojistné plnění vyplaceno vždy. Není však známo v kterém okamžiku. V praxi bývá stanoven maximální věk jako možný termín pro výplatu

⁷ DUCHÁČKOVÁ, E.: Principy pojištění a pojišťovnictví, str. 98 – 104

pojistného plnění a zároveň je placení pojistného omezeno maximálně do určitého věku.

b) pojištění pro případ dožití – dalo by se říci, že v základní podobě jde o jakousi obdobu spoření. Pojistník platí jednorázově či běžně pojistné a po uplynutí pojistného období obdrží pojistné plnění ve výši sjednané pojistné částky. Mezi spořením a životním pojištěním jsou však rozdíly, týkající se ručení za vklady pojistníků, a sankcí spojených s přerušáním placení pojistného. Z toho důvodu se obvykle v praxi pojištění pro případ dožití v této základní podobě nevyužívá. Naopak častěji je využíváno odvozených druhů této podoby pojištění jako je důchodové pojištění a věnové pojištění.

- důchodové pojištění – jedná se vlastně o pojištění na dožití se sjednaného věku, kdy je od sjednaného věku pojištěnému vyplácena pojistná částka, tedy důchod. Rozlišuje se *pojištění ihned splatného důchodu* a *pojištění odloženého důchodu*. V prvním případě se jedná o jednorázové zaplacení pojistného pojistníkem po němž mu začíná pojišťovna pravidelně vyplácet důchod při postupném dožívání se jednotlivých období věku. Jedná se o méně častou podobu důchodového pojištění. V případě druhém je obvykle po určitou dobu placeno pojistné a rovněž je dohodnut okamžik počátku výplaty důchodu. Dochází tak vlastně k postupnému spoření na výplatu důchodu.

Kromě základního důchodu lze také sjednat i další varianty jako *pozůstalostní důchod*, který se v případě úmrtí pojištěného vyplácí osobě uvedené v pojistné smlouvě, nebo *dočasný důchod*, který je pojištěnému vyplácen v případě jeho plné invalidity.

- věnové pojištění – toto pojištění je sjednáváno na dožití se finančně závislé osoby například dítěte. Pojištění je sjednáno rodiči. Pojistné plnění se vyplácí při dožití se pojištěné osoby určitého sjednaného věku. Výplata může mít podobu jednorázovou či postupnou. Toto pojištění bývá často doplněno o krytí dalších rizik. Bývá to zejména riziko úmrtí rodiče, kdy je pojištěné osobě vyplácen pozůstalostní důchod či jednorázová částka. Dále

jde o krytí rizika invalidity rodiče, což je možné například zproštěním od placení pojistného. V případě smrti dítěte je možné sjednání vrácení pojistného. (4)

c) smíšené životní pojištění – je kombinací pojištění pro případ smrti a pojištění pro případ dožití. Při klasickém smíšeném životním pojištění se pojišťovna zavazuje vyplatit sjednanou pojistnou částku ve stanovený den, a to v případě, že se pojistník toho dne dožije. Pokud dojde k úmrtí pojistníka, je pojistné plnění vypláceno obmyšlené osobě určené ve smlouvě. Tento druh pojištění je možné sjednat na odlišné pojistné částky při dožití a při úmrtí. Dále je také možnost sjednání smíšeného životního pojištění pro dvojici osob. Typickým znakem smíšeného životního pojištění je, že bývá často rozšiřováno o krytí rizik neživotního charakteru jako invalidita, vážná nemoc.

d) modifikované podoby smíšeného životního pojištění – za účelem přizpůsobení se rostoucím požadavkům a potřebám potenciálních pojištěných se vyvinuly další podoby smíšeného životního pojištění. Jde o univerzální životní pojištění a o různé formy životního pojištění spojené s možností investování.

- univerzální životní pojištění – umožňuje pojištěným různými způsoby přizpůsobovat rozsah pojistné ochrany svým momentálním finančním možnostem. Hlavní změnu oproti klasickému životnímu pojištění lze spatřit v tom, že pojistník má možnost modifikace pojistného a doby jeho placení. Může si také z již zaplaceného pojistného do určité výše vypůjčit a přitom není odečítán manipulační poplatek. Přesto, že není pevně stanovená velikost pojistného, bývá při uzavírání smlouvy obvykle stanoveno určité plánované pojistné. Systém je řešen tak, že klient na svůj individuální účet připisuje částky jak uzná za vhodné. Z tohoto účtu je hrazeno rizikové pojistné. Nesmí přitom dojít k vyčerpání účtu. Pojištěný může také požadovat výběr části vkladu, výplatu důchodu či poskytnutí půjčky. Jsou rozlišovány dvě složky: *spořicí a riziková*. Při spořicí složce je pojistné vypláceno při dožití se

daného věku. U rizikové složky se výplata pojistné částky vztahuje na smrt, úraz či invaliditu pojistníka.

- investiční životní pojištění – u tohoto typu pojištění je charakteristické to, že výše pojistného plnění je závislá na výnosech z investování rezerv pojistného. Riziko z tohoto investování nese pojistník. Jedná se o specifický produkt, ve kterém je spojeno rizikové životní pojištění a investování prostřednictvím otevřeného podílového fondu. Konečná hodnota naspořených prostředků není tedy předem známa a závisí na výnosech a ztrátách realizovaných na kapitálovém, devizovém či peněžním trhu. Za cenu vyššího rizika disponuje investiční životní pojištění vyšším výnosovým potenciálem. Při ukládání prostředků investičního pojištění tvoří pojišťovna speciální fondy, které ukládají prostředky do určité kombinace finančních investic. Obvykle mezi základní fondy patří akciový fond (obvykle tvořen akciemi zavedených podniků), fond obligací (státní, bankovní, municipální a podnikové dluhopisy), peněžní fond (krátkodobé cenné papíry typu pokladničních poukázek), fond státních cenných papírů, fond cizích měn, různé smíšené fondy, kombinující různé finanční instrumenty.

e) připojištění k životnímu pojištění – při sjednávání životního pojištění je obvykle sjednáváno v různých podobách také připojištění. Mezi možné formy připojištění patří zejména:

- úrazové pojištění – za účelem krytí rizika úrazu v různém rozsahu a podobě
- invalidní pojištění – v případě invalidity pojištěného může mít podobu zproštění od placení pojistného či výplaty důchodu nebo jednorázového pojistného.
- pojištění vážných chorob – v případě nastání některé z vážných chorob, které jsou stanovené v pojistné smlouvě. Pojistné plnění v tomto případě může nahrazovat pojistné plnění pro případ úmrtí.
- nemocenské pojištění – jedná se o výplatu pojistného plnění v případě dočasné pracovní neschopnosti.

- *pojištění dlouhodobé péče* – výplata sjednaného pojistného plnění pro potřebu dlouhodobé péče v důsledku vážné nemoci.

2.7.2 Odvětví životního pojištění

Pojistná legislativa⁸, ve shodě s direktivami Evropské unie, člení životní pojištění na tato odvětví:

1. Pojištění pouze pro případ smrti, pojištění pouze pro případ dožití, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, pojištění spojených životů, životní pojištění s vrácením pojistného.
2. Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí.
3. Důchodové pojištění.
4. Pojištění podle bodů 1 až 3 spojené s investičním fondem.
5. Kapitálové činnosti
 - a) umořování kapitálu založené na pojistně matematickém výpočtu, jimiž jsou proti jednorázovým nebo periodickým platbám dohodnutým předem přijaty závazky se stanovenou dobou trvání a ve stanovené výši
 - b) správa skupinových penzijních fondů
 - c) činnosti doprovázené pojištěním zabezpečujícím zachování kapitálu nebo platbu minimálního úroku
 - d) pojištění týkající se délky lidského života, které je upraveno právními předpisy z oblasti sociálního pojištění, pokud zákon umožňuje jeho provádění pojišťovnou na její vlastní riziko
6. Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění podle odvětví 1 až 5.

2.7.3 Význam životního pojištění v ekonomice

Míra významu životního pojištění se v rámci jednotlivých států odlišuje na základě rozvinutosti jejich ekonomik. Toto zahrnuje také přístup státu a jeho obyvatel k tvorbě a zajištění prostředků na stáří.

⁸ zákon č. 39/2004 Sb.

Kolektiv autorů z České asociace pojišťoven (2002) ve své publikaci uvádí čtyři významné role životního pojištění v ekonomickém prostředí. Za prvé má vliv na tlumení inflace. Toto se odvíjí od doby na kterou je životní pojištění sjednáváno, což obvykle bývá na deset a více let. Člověk, který po tuto dobu pravidelně platí pojistné, odkládá vlastně svoji potřebu, což má v zásadě protiinflační charakter. Druhý efekt se týká ovlivňování investiční činnosti pojišťoven, které musí zabezpečovat efektivní zhodnocování prostředků uložených v technických rezervách. Pojišťovny investují do dluhopisů, akcií, své finanční prostředky umísťují na termínované vklady v bankách apod. Tyto zdroje financování ekonomiky jsou vzhledem k dlouhodobému charakteru životního pojištění výhodné, protože finančním institucím umožňují poskytovat například dlouhodobé úvěry, podporují jejich likviditu a pomáhají realizovat jejich cíle. Životní pojištění dále slouží jako doplněk státního důchodového pojištění. Životní pojištění umožňují do určité míry nahradit či doplnit systém státního důchodového pojištění soukromou pojistnou ochranou. Životní pojištění lze také označit za přínosné z hlediska zdanění výnosů pojišťoven či zdanění některých druhů pojistného plnění.

3 Metodika a cíle

Téma této bakalářské práce zní „Produkt životního pojištění a jeho praktické využití“. Cílem práce bylo analyzovat rizika v různých obdobích života a provést komparaci vybraných produktů životního pojištění nabízených jednotlivými pojišťovnami na pojistném trhu České republiky. Téma této práce bylo vybráno vzhledem k stále se zvyšujícímu významu životního pojištění. Na tento fakt navazuje vznik produktu jakým je investiční životní pojištění, nabízející nejen krytí rizik spojených se životem, ale i možnost zhodnocení vložených finančních prostředků prostřednictvím investování do podílových fondů. První část práce se po úvodu do problematiky a stručném nastínění historie zaměřuje na definici pojištění jako takového. Je zde uvedeno členění podle několika hledisek a charakterizována základní pojistná terminologie. Dále je přistoupeno k popisu životního pojištění a definici jeho základních podob a možných připojištění. V druhé části práce je věnována pozornost charakteristice vybraných druhů životního pojištění. Jsou popsány vlastnosti jednotlivých produktů, vymezení pro koho jsou určeny a uvedeny jejich výhody a nevýhody. Následující část je zaměřena na analýzu rizik v jednotlivých životních obdobích. K tomuto účelu byly stanoveny čtyři fáze, v rámci kterých byly vymezeny hlavní životní rizika, týkající se jednotlivých období. V jednotlivých fázích jsou také uvedeny vhodné pojistné programy zabezpečující jejich krytí. Posledním bodem této bakalářské práce byla komparace produktů životního pojištění vybraných pojišťoven působících na našem pojistném trhu. Pro toto srovnání byla vybrána Česká pojišťovna, pojišťovna Generali a pojišťovna Amcico AIG Life zaměřující se výhradně na produkty životního pojištění. V rámci těchto společností byly porovnávány produkty kapitálového a investičního životního pojištění. Pro porovnatelnost produktů byly nastaveny jednotné parametry, jako měsíční pojistné, pohlaví, věk, maximální pojistné částky, pojistná doba a předpokládané zhodnocení. U kapitálového životního pojištění se porovnávala výše měsíčního pojistného. Investiční životní pojištění mělo za úkol zobrazit výši pojistného plnění v případě dožití se sjednaného věku, při jednotném měsíčním pojistném a pojistné částce pro případ smrti.

4 Produkt životního pojištění

Orientace v aktuální široké nabídce produktů životního pojištění různých pojišťoven není jednoduchá. Důležité je vědět co se dá od konkrétního produktu očekávat a jaká rizika chce a hlavně potřebuje klient pokrýt. Produkty životního pojištění jsou určeny zejména pro ty, kteří chtějí zabezpečit svou rodinu nebo sami sebe a také pro ty, kteří jsou zatíženi různými dluhy, například hypotékou. Životní pojištění je dále určeno těm, kteří chtějí finančně zabezpečit své děti, a v neposlední řadě také těm, kteří si chtějí i ve stáří zajistit dobrou životní úroveň. Produkt životního pojištění je volbou pro řešení těžkých situací, které mohou v lidském životě nastat.

4.1 Charakteristika vybraných druhů životního pojištění

Pojišťovny pro potřeby svých klientů nabízejí množství různých pojistných programů. Cílem těchto programů je především možnost spoření financí na pozdější období života a zároveň plnění pojistné ochrany pro případ úmrtí v průběhu doby trvání pojištění. Pojistné programy jsou sestavovány v rámci konkrétních druhů životního pojištění.

4.1.1 Pojištění ve prospěch dítěte

Tento produkt zahrnuje pojištění pro případ smrti a dožití. Sjednaná pojistná částka je vyplácena dítěti při dožití, u příležitosti uzavření sňatku nebo formou stipendia po stanovenou dobu. Pokud zemře pojištěný v době trvání pojištění, zaniká povinnost pojistné platit. Tato možnost se označuje termínem zproštění od placení. U některých typů pojištění dětí zahájí pojišťovny při zproštění od placení výplatu pravidelného důchodu dítěti, která trvá až do sjednaného konce pojištění. Veškeré nároky vyplývající z pojistné smlouvy zůstávají nedotčeny. Tento druh pojištění je pro finanční zabezpečení dětí vhodný jak z hlediska usnadnění startu do samostatného života, tak z hlediska dlouhodobého, pravidelného zhodnocování finančních prostředků.

Výhody pojištění

- možnost rozšíření rozsahu pojistné ochrany formou připojištění
- garantovaná pojistná částka pro případ dožití vyplácená dítěti
- garantované minimální zhodnocení finančních prostředků
- zproštění od placení v případě smrti pojištěného
- výplata pravidelného důchodu

Nevýhody pojištění

- nelze aktivně ovlivňovat tvorbu kapitálové hodnoty pojištění
- nelze libovolně měnit nastavení pojištění
- není daňově uznatelné

4.1.2 Rizikové životní pojištění

Rizikové životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti. V případě ukončení pojistné smlouvy není vyplaceno žádné plnění, protože produkt neobsahuje spořicí složku. Tento druh pojištění je vhodný pro finanční zabezpečení blízkých osob pro případ smrti pojištěného. Dále je vhodným produktem pro vinkulaci ve prospěch jiného subjektu, například hypotéky.

Výhody pojištění

- sjednání pevné nebo klesající pojistné částky (v případě krytí hypotéky klesá pojistné spolu s hypotéčním dluhem)
- možnost rozšíření rozsahu pojistné ochrany formou připojištění
- garantovaná pojistná částka pro případ smrti
- sjednání pojištění již na dobu jednoho roku

Nevýhody pojištění

- menší flexibilita než u ostatních produktů
- neobsahuje spořicí složku
- není daňově uznatelné

4.1.3 Kapitálové životní pojištění

Kapitálového životního pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti nebo dožití. Pojistná částka může být pro obě rizika stejná nebo ji lze zvolit zvlášť pro případ smrti a zvlášť pro případ dožití. V případě úmrtí pojištěného během trvání pojištění je sjednaná pojistná částka vyplacena oprávněné osobě. Ve sjednané pojistné částce pro případ dožití je započteno garantované zhodnocení. Pro maximalizaci zhodnocení je doporučená doba trvání pojištění deset let a více. Kratší doba pojištění nezaručí vytvoření kapitálové hodnoty v dostatečné výši. Ke kapitálovému životnímu pojištění je dále možné sjednat další připojištění. Jedná o životní pojištění s možností široké pojistné ochrany a vytvářením úspor.

Výhody pojištění

- možnost rozšíření rozsahu pojistné ochrany formou připojištění
- garantované minimální zhodnocení finančních prostředků
- garantovaná pojistná částka pro případ smrti
- garantovaná pojistná částka pro případ dožití
- daňová uznatelnost

Nevýhody pojištění

- nelze aktivně ovlivňovat tvorbu kapitálové hodnoty pojištění
- nelze libovolně měnit nastavení pojištění

4.1.4 Investiční životní pojištění

Investiční životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti s možností investování části pojistného do podílových fondů. Investiční životní pojištění přináší zpravidla vyšší zhodnocení finančních prostředků, které však nebývá garantováno. Zhodnocení vložených prostředků je závislé na zvolené investiční strategii, přičemž riziko v tomto případě nese klient. Ten má v tomto případě možnost volby z nabídky několika investičních fondů lišících se předpokládaným zhodnocením finančních prostředků, od kterého se odvíjí také míra rizika. Zajímavou vlastností investičního pojištění je možnost kdykoliv změnit poměr mezi částí finančních prostředků

připadajících na pojistnou ochranu a částí vynaloženou na zhodnocení finančních prostředků. Stejně tak lze v průběhu doby trvání pojištění měnit rozložení finančních prostředků mezi vybrané fondy.

Výhody pojištění

- možné rozšíření rozsahu pojistné ochrany formou různých připojištění
- možnost kdykoliv měnit nastavení pojištění a rozsah pojistné ochrany
- možnost aktivně měnit investiční strategii během trvání pojištění
- vkládání a čerpání finančních prostředků během trvání pojištění
- průběžně lze sledovat zhodnocení spořicí složky pojištění
- daňová uznatelnost

Nevýhody pojištění

- není garantována výše zhodnocení
- investiční riziko nese klient

4.1.5 Univerzální životní pojištění

Univerzální životní pojištění obsahuje pojištění pro případ smrti a tvorbu kapitálové hodnoty pojištění s minimálním garantovaným zhodnocením. U tohoto druhu pojištění má klient opět možnost kdykoliv změnit poměr finančních prostředků připadajících na pojistnou ochranu a na část, která se bude v průběhu let zhodnocovat. Univerzální pojištění má dlouhodobý charakter. Doba jeho trvání je doporučována na deset a více let. Univerzální pojištění je vhodné pro ty, kteří chtějí vedle garantovaného minimálního zhodnocení vložených finančních prostředků mít také zachovány určitou míru flexibility.

Výhody pojištění

- možnost vkladu a čerpání finančních prostředků během trvání pojištění
- možnost kdykoli měnit nastavení pojištění a rozsah pojistné ochrany
- možnost rozšíření rozsahu pojistné ochrany formou připojištění
- garantované minimální zhodnocení finančních prostředků

- garantovaná pojistná částka pro případ smrti
- daňová uznatelnost

Nevýhody pojištění

- nelze aktivně ovlivňovat tvorbu kapitálové hodnoty pojištění
- není garantována výše vyplácené částky při dožití

4.1.6 Důchodové pojištění

Důchodové pojištění zahrnuje pojištění pro případ dožití, kdy je pojistné plnění vypláceno ve formě doživotního důchodu. Forma vypláceného důchodu může mít podobu jednorázového plnění, nebo může být vyplácena po stanovenou dobu. Sjednaná pojistná částka je včetně garantovaného zhodnocení. Tento druh pojištění je vhodný pro ty, kteří chtějí být v důchodovém věku zabezpečeni proti propadu příjmů formou dlouhodobého, pravidelného zhodnocování finančních prostředků.

Výhody pojištění

- možnost rozšíření rozsahu pojistné ochrany formou různých připojištění
- garantované minimální zhodnocení finančních prostředků
- garantovaná výplata sjednané pojistné částky
- daňová uznatelnost

Nevýhody pojištění

- nelze čerpat naspořené finanční prostředky v průběhu pojištění
- nelze aktivně ovlivňovat tvorbu kapitálové hodnoty pojištění
- nelze libovolně měnit nastavení pojištění

Tabulka 1: Základní vlastnosti vybraných druhů pojištění

Vlastnosti	Druh pojištění				
	Rizikové životní a úrazové	Kapitálové	Investiční	Univerzální	Důchodové
Krytí rizika (smrti)	•	•	•	•	
Tvorba kapitálové hodnoty		•	•	•	•
Aktivní ovlivňování výnosu			•		
Garantované zhodnocení		•		•	•
Flexibilita			•	•	
Daňová uznatelnost		•	•	•	•

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

4.2 Daňové výhody životního pojištění

Fyzická osoba si může od základu daně z příjmu každý rok (zdaňovací období) odečíst zaplacené pojistné do maximální výše 12 000 Kč. Má-li uzavřeno více smluv s různými pojišťovnami, může zaplacené pojistné sčítat, ale pouze do výše 12 000 Kč. Jednorázově placené pojistné se poměrně rozpočítá na jednotlivá zdaňovací období podle doby trvání pojištění.

Zaměstnanec si dále může od základu daně z příjmu každý rok (zdaňovací období) odečíst příspěvek zaměstnavatele až do výše 24 000 Kč, a to v součtu pro soukromé životní pojištění a penzijní připojištění od téhož zaměstnavatele. Příspěvek do tohoto limitu je zároveň osvobozen od odvodů na sociálním a zdravotním pojištění

Zaměstnavatel může přispívat na soukromé životní pojištění zaměstnanců v libovolné výši. Tento příspěvek je pro něj daňově uznatelným nákladem. Z příspěvků zaměstnancům zaměstnavatel neodvádí sociální ani zdravotní pojištění.

Tabulka 2: Daňové úspory životního pojištění

Sazba daně za rok 2008/2009 (%)	Snížení základu daně o částku zaplaceného pojistného (Kč)		Daňová úspora za rok (Kč)
	měsíční	roční	
15	500	6 000	900
	1 000	12 000	1 800

Zdroj: autor

Podmínky, za kterých lze daňovou úlevu využít:

- Smlouva o soukromém životním pojištění je uzavřena mezi pojišťovnou a fyzickou osobou jako pojistníkem.
- Pojistník musí být zároveň pojištěný.
- Výplata pojistného plnění je ve smlouvě sjednána až po 60 kalendářních měsících.
- Výplata pojistného plnění je ve smlouvě sjednána až v kalendářním roce, kdy fyzická osoba dosáhne 60 let.
- Při sjednání kapitálového pojištění s pevnou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně, musí sjednaná pojistná částka činit alespoň 40 000 Kč. V případě pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let musí být minimální pojistná částka alespoň 70 000 Kč.

5 Analýza rizik

Během života na nás působí řada rizik. Jejich podoba a míra, v které nás ohrožují se v průběhu různých období našeho života mění. Důležitým krokem ke zmírnění dopadů těchto rizik je jejich správná analýza a včasné rozpoznání. Díky tomu je možné se na tato rizika připravit a zabezpečit sebe a své blízké. Těmito riziky může být zajištění leasingu, krátkodobého úvěru, hypotéky či finanční zajištění dětí nebo jiných rodinných příslušníků v případě smrti pojištěného.

Životní rizika pomáhají krýt produkty životního pojištění. Pokud se jedná o zajištění rizika krátkodobého charakteru, výběr vhodné pojišťovny není nejdůležitější. Pokud se však jedná o zajištění vysoké pojistné ochrany po celou délku života, je vhodné výběr pojišťovny a konkrétního pojistného produktu důkladně zvážit. Při výběru vhodného životního pojištění patří mezi nejdůležitější zásady především neodkládat pojištění na pozdější roky a uzavřít je již v mladém věku. Cena pojištění se totiž s přibývajícím věkem neúměrně zvyšuje. Čím dříve bude pojištění uzavřeno, tím vyšší bude také sjednaná pojistná částka. Důležitým aspektem je rovněž doba, na kterou je životní pojištění sjednáváno. Je třeba si uvědomit, že životní pojištění je dlouhodobého charakteru a není tedy výhodné jej sjednávat na dobu např. deseti let. Při jeho sjednání na obdobně krátkou dobu se pojištěný vystavuje riziku, že mu daná pojišťovna z důvodu významného zhoršení jeho zdravotního stavu zamítne uzavření nové smlouvy. U investičního životního pojištění lze spatřit další významnou nevýhodu v tom, že u smlouvy sjednané na kratší období se klientem vložené finanční prostředky zhodnotí podstatně méně. Při uzavírání pojistné smlouvy je důležité si uvědomit, že krátkodobé účelové pojištění sjednané na malou pojistnou částku je vhodné např. k zajištění menšího úvěru, avšak na druhou stranu nemůže poskytnout celoživotní zabezpečení. Při sjednávání životního pojištění je dále důležité zvážit výši pojistné částky. Obecně bývá doporučováno pojistit se na tak vysokou částku, aby činila dvou až pětinasobek ročního příjmu pojistníka, v případě krytí úvěru by měla dosahovat alespoň výše půjčky. Od pokrytí širší škály rizik se dále odvíjí možnost sjednávání různých připojištění. Některé banky při poskytování vyšších úvěrů dokonce sami vyžadují pojištění invalidity.

5.1 Pojistná rizika v životním pojištění

Po zvážení základních vlastností a kritérií pro výběr správného produktu životního pojištění je nutné si stanovit jaká rizika pojistníka ohrožují a vůči kterým by se měl zabezpečit především. Správná analýza jednotlivých životních rizik je velice důležitá a nelze bez ní životní pojištění uzavřít. Proto je při sjednávání pojistné smlouvy nezbytnou součástí určité finanční plánování či analýza potřeb a požadavků klienta, která určí jaká zabezpečení pojistník upřednostňuje a jaká rizika ho nejvíce ohrožují (viz Příloha 2 a 3). Vychází se přitom z věku pojistníka, z jeho rodinného stavu, finanční situace a v neposlední řadě z jeho osobních preferencí. Životní rizika byla rozdělena mezi rizika základní, kterými jsou smrt a dožití, a rizika ostatní.

5.1.1 Riziko smrti

Riziko smrti je základním rizikem, proti kterému se pojištěný může zabezpečit, přesněji řečeno může proti dopadům tohoto rizika zabezpečit jeho okolí, tedy rodinu, jeho nejbližší příbuzné. Pod pojmem riziko smrti je chápána smrt pojištěného, ať již nastane úrazem, nemocí či stářím organismu. Na krytí tohoto druhu rizika lze sjednat věnové pojištění, rizikové pojištění, kapitálové pojištění a také investiční životní pojištění.

Z pohledu pojišťovny představuje tento druh rizika závazek, kdy se pojistitel zavazuje vyplatit obmyšlenému pojistnou částku uvedenou v pojistné smlouvě, a to včetně podílu na zisku, pokud je tento podíl na zisku ve smlouvě sjednán, pokud pojištěný zemře během trvání pojistné smlouvy.

Proti riziku smrti je důležité se zabezpečit zejména v těch životních fázích, kdy by úmrtí pojistníka ohrozilo existenci jeho blízkých osob. Je-li rodina výrazně závislá pouze na příjmu jednoho z rodičů, je-li splácena hypotéka či jiný dlouhodobý úvěr nebo nastane-li kombinace těchto a více aspektů, mělo by být samozřejmostí myslet na zabezpečení rodiny v podobě životního pojištění.

5.1.2 Riziko dožití

Pojem riziko je v tomto případě poněkud zavádějící. Pod pojmem riziko je obvykle chápána možnost, že může dojít k nějaké nepříznivé události. Dožití se určitého, předem stanoveného věku jistě nepříznivou událostí není. Pod pojmem riziko dožití je obecně chápána snaha vytvořit dostatečnou finanční rezervu do budoucna. Ke krytí tohoto rizika jsou vhodná všechna pojištění, která obsahují spořicí složku a zhodnocují tak vložené finanční prostředky. Patří mezi ně důchodové pojištění, kapitálové životní pojištění, a dále investiční životní pojištění, které díky možnosti využití různých investičních strategií nabízí nejzajímavější zhodnocení financí.

Pojistiteli vzniká závazek vyplatit pojistnou částku včetně podílu na zisku, pokud je podíl na zisku ve smlouvě sjednán, v případě, že se pojištěná osoba dožije konce pojistné doby stanovené v pojistné smlouvě.

5.1.3 Ostatní životní rizika

Kromě základních rizik existují rizika další, na které je možno se pojistit prostřednictvím připojištění (viz Tabulka 3). Připojištění jsou součástí některých životních pojištění, zvyšují pojistnou ochranu proti základním rizikům a dále kryjí rizika, na která se základní složka pojistného produktu nevztahuje. Ostatními riziky se rozumí zejména úraz, hospitalizace, pracovní neschopnost, invalidita, vážné choroby (onemocnění).

Tabulka 3: Připojištění ostatních životních rizik

Připojištění
Úrazové
Sirotčího plnění
Trvalých následků úrazu
Pro případ chirurgického zákroku
Závažných onemocnění a úrazů
Pro případ rekonvalescence
Trvalé invalidity následkem úrazu
Pro případ zlomenin a popálenin
Ušlého výdělku v případě nemoci, úrazu
Při hospitalizaci z důvodu úrazu a nemoci
Tělesného poškození v případě úrazu
Nákladů spojených s úrazem

Zdroj: autor

5.2 Analýza rizik v jednotlivých obdobích života

S postupem života se také mění struktura jednotlivých rizik. Některá již nejsou tolik aktuální, proti jiným možným negativním dopadům může být i nezbytné se pojistit. Jak již bylo uvedeno výše, při sjednávání pojištění je nutná jejich správná analýza, aby pojištěný nevynakládal zbytečně mnoho prostředků na množství pojistných smluv, které dalece přesahují jeho pojistnou potřebu, či aby naopak nezůstal podpojištěn. Pro účel vymezení určitých, hlavních životních období byly stanoveny čtyři životní fáze: „Dítě“, „Student“, „Produktivní věk“, „Důchodový věk“.

5.2.1 Životní fáze „Dítě“

Jedná se o období života, kdy je vhodné dítě finančně zabezpečit pomocí sjednání pojištění ve prospěch dítěte. Pojištění ve prospěch dítěte, nebo také věnové či svatební pojištění, může být sjednáno již od nultého věku na dožití se dítěte například plnoletosti. Důležitá je spořicí složka, z které lze poté financovat studie dítěte, či jiné aktivity. Pojistné plnění bude vyplaceno v případě, že se dítě dožije například plnoletosti, sňatku, začátku studia či jeho ukončení. Tímto způsobem je tedy po finanční stránce zabezpečeno na vstup do života. Tento druh pojištění nemá čistou podobu pojištění na

dožití a je v něm sjednáváno krytí dalších rizik. Za prvé se jedná o krytí rizika úmrtí rodičů. Pokud nastane tato pojistná událost, je dítěti vyplacena sjednaná pojistná částka, a to buď jednorázově nebo je pojistné plnění vypláceno v podobě pozůstalostního důchodu. Dalším rizikem, které může být kryto, je smrt dítěte, kdy dochází k vrácení zaplaceného pojistného. Jelikož se však jedná hlavně o zabezpečení dítěte není vrácení pojistného hlavním účelem tohoto pojistného produktu. V životní fázi dítěte je důležité, že při dožití se sjednaného věku, či při úmrtí pojištěné osoby nezůstane bez prostředků. Jiným způsobem, jak zabezpečit dítě pro případ smrti rodičů, je uzavření životního pojištění a ve smlouvě stanovit dítě jako obmyšlenou osobu. Tato osoba v případě pojistné události bude pojistné plnění čerpat. Takto nastavené pojistné krytí se může podle potřeby dále doplňovat úrazovými přípojištěními, která jsou v dětském období rovněž velice důležitá.

5.2.2 Životní fáze „Student“

Tato fáze se vztahuje na období od patnácti do pětadvaceti let. Může se překrývat s vymezenou fází „Dítě“ z důvodu sjednání výplaty pojistného například dnem dosažení plnoletosti či na základě jiné situace, která může nastat ještě i v pozdějším věku.

Nicméně v tomto období již dochází ke změně struktury rizika a otevírají se nové možnosti využití dalších pojistných produktů. Chybou mohou být nevhodně vybrané produkty, které jsou drahé a budou nekvalitně a nedostatečně zajišťovat životní rizika. Takovéto produkty, kterými mohou být drahá spoření, se tímto stávají nevhodnými k tvorbě dlouhodobých dětských a studentských rezerv. Na financování studií se nabízí možnost využití úvěrů na zajištění vzdělání, avšak efektivnější je použití rezerv, vytvořených rodiči v dřívějších letech právě například pomocí pojištění ve prospěch dítěte. Také v této fázi života, a zejména v její první části platí, že by mezi pojistnými produkty nemělo opět chybět úrazové pojištění. Nezbytnou součástí by také mělo být cestovní pojištění v případě zahraničních cest, jenž jsou ve studentském období čtenější a dlouhodobější než v předchozí fázi. S častějším cestováním narůstá riziko negativních nahodilých událostí, kterými může být „pouze“ ambulantně ošetřený úraz, ale dále se také může jednat o hospitalizaci z důvodu úrazu či nemoci. Náklady na dlouhodobou

léčbu v zahraničí bývají často enormní, proto je sjednání cestovního pojištění nezbytné. V této fázi života je také již vhodné využít možnosti uzavření životního pojištění. Ve věku kolem dvaceti let představuje zejména investiční životní pojištění zajímavé zhodnocení investic při placení nižšího pojistného než při uzavření smlouvy v pozdějším věku. V této fázi není nutno krýt riziko vlastní smrti, a proto je tento krok chápán spíše jako krytí rizika dožití. S vyšším věkem se dále může zhoršovat zdravotní stav, a tím se z hlediska životního pojištění stává subjekt rizikovější. Při pozdější potřebě životního pojištění, například pro zajištění hypotéky, by potom bylo jeho uzavření nákladnější.

5.2.3 Životní fáze „Produktivní věk“

V tomto období by již mezi pojistnými produkty nemělo chybět životní pojištění spolu v kombinaci s možnými připojištěními jako úrazové zajištění, připojištění vážných chorob, invalidity a také hospitalizace. Důležitým prvkem je nastavení správné pojistné ochrany a její výše vzhledem k oblasti, kterou mají zajišťovat. V případě bezdětné rodiny bude mít pojištěný větší potřebu zajistit se na riziko dožití, tedy tvořit finanční rezervy do budoucna. Pokud se bude jednat o rodinu s dětmi, je nutné ze základních rizik krýt hlavně riziko smrti a tím rodinu zabezpečit. Dále je důležité krýt rizika spojené se splácením hypotéky či jiných úvěrů. V případě zahraničních cest by opět mělo nezbytnou součástí být cestovní pojištění, a to pro celou rodinu. Nejdůležitější součástí cestovního pojištění jsou léčebné výlohy v důsledku nemoci nebo úrazu vzniklých při cestách do zahraničí. Jedná se o hospitalizaci, lékařské ošetření, léky a zdravotnický materiál, přepravu do lékařských zařízení či repatriaci ostatků zemřelého. Možnými připojištěními pak jsou pojištění úrazové, pojištění zavazadel či pojištění odpovědnosti za škody. Doplňkově zde mohou být i asistenční služby. Také krytí rizika dožití nabylo v produktivním věku na důležitosti a může být kromě životního pojištění realizováno také důchodovým pojištěním. To najde uplatnění zejména v případě, kdy povolání, které daný subjekt vykonává, není pojistitelné nebo pojistitelné je pouze s tzv. navýšením z titulu rizika.

Při volbě pojistného produktu je třeba zvolit ten výhodnější pro danou situaci. Lze vybrat mezi kapitálovým (či jiným s garantovaným výnosem) nebo investičním životním pojištěním, které oproti kapitálovému nabízí možnost vyššího zhodnocení vložených prostředků, avšak také za cenu vyššího rizika (záleží na investiční strategii). Nicméně tento produkt je stále více preferován, na čemž má mimo jiné svůj podíl také dobře zpracovaný marketing ze strany pojišťoven. Obecně o životním pojištění platí, že by mělo být uzavíráno na delší dobu, alespoň do 60 let. Parametry životního pojištění mohou být během jeho trvání upravovány a nastaveny podle aktuálních potřeb pojištěného. Není tedy důvod uzavírat dvě po sobě jdoucí pojištění například na 30 let, než jedno pojištění na 60 let. Při špatném odhadu svých potřeb a vymezení rizik může poté nastat situace, že po prvních 30 letech nemusí být daný subjekt pojistitelný nebo se na něj mohou vztahovat výluky z pojištění. Pro sjednání životního pojištění, jakožto nástroje na krytí rizik, hovoří také možnost využití daňových úspor.

5.2.4 Životní fáze „Důchodový věk“

Tvorba finančních rezerv pro případ dožití může souviset se zajištěním jiných životních rizik, na která byla pojistná smlouva sjednána v dřívějším věku. Důchodového věku se, kromě rizika dožití, týkají ještě další životní rizika. Tato rizika jsou úrazového charakteru nebo se mohou týkat onemocnění, související s pokročilým věkem. Je tedy důležité, aby mezi produktovým složením nechybělo v první řadě úrazové pojištění a dále podle individuálních potřeb další formy připojištění, například připojištění na hospitalizaci. V mladším věku lze pro účely efektivního zhodnocení peněžních prostředků rovněž využít životního pojištění i jako čistě investičního produktu, a to jen s minimálním zajišťujícím efektem či například jen s úrazovým pojištěním. Jednalo by se o zajímavě zkombinovaný produkt, zajišťující na jedné straně potřebná rizika dle individuálního nastavení, a na straně druhé nabízející příležitost nemalého zhodnocení kapitálu. Důležitým efektem jsou opět daňové úlevy, týkající se jak samotného pojistníka tak i jeho zaměstnavatele a lze tak využít dlouhodobého horizontu k vytvoření rezervy pro čerpání prostředků v důchodovém věku.

6 Komparace produktů životního pojištění

Pro potřebu srovnání produktů životního pojištění byly vybrány tři pojišťovny: Česká pojišťovna a.s., Generali a.s., Amcico AIG Life a.s. Ve všech třech případech se jedná o solventní a finančně zdravé společnosti, vykazující stabilní hospodářské výsledky. Z hlediska podílu na trhu, který zauímají dle výše předepsaného pojistného, se srovnávané pojišťovny nacházejí mezi prvními deseti (viz Tabulka 4). V případě Amcico AIG Life jde o společnost zaměřující se převážně na životní pojištění. Byla zvolena z důvodu, aby doplnila dvojici univerzálních pojišťoven a umožnila tak zajímavé srovnání vybraných druhů pojištění.

6.1 Představení vybraných pojišťoven

6.1.1 Česká pojišťovna a.s.

Tradice České pojišťovny se odvíjí od roku 1827, kdy byla v Praze založena První česká vzájemná pojišťovna. Ta zpočátku provozovala pouze požární pojištění nemovitostí. Počátkem 20. století začala První česká vzájemná pojišťovna nabízet svým klientům také životní pojištění, pojištění proti vloupání a pojištění zákonné odpovědnosti a úrazu.

Česká pojišťovna je univerzální pojišťovnou s dlouholetou tradicí v životním i neživotním pojištění. Od znovuzavedení konkurenčního prostředí v r. 1991 je největší pojišťovnou na českém pojistném trhu. Česká pojišťovna poskytuje jak individuální životní a neživotní pojištění, tak i pojištění pro malé, střední a velké klienty v oblasti průmyslových a podnikatelských rizik. Má přibližně 4900 zaměstnanců, 6000 obchodních zástupců a spravuje přibližně 10,5 milionů pojistných smluv. Počet agentur je 70, a dále působí na více než 700 obchodních místech.

Celkové předepsané pojistné v roce 2008 činilo 40,3 miliardy korun. Tržní podíl na českém pojistném trhu z hlediska výše předepsaného pojistného činí celkově 29,6 %.

6.1.2 Generali pojišťovna a.s.

Generali Pojišťovna a.s. je komplexním pojišťovacím ústavem, pro který pracuje bezmála 3000 zaměstnanců a spolupracovníků v celé České republice. Ve své nabídce poskytuje produkty z oblasti životního i neživotního pojištění. Generali je hustotou sítě svých zastoupení dostupná zákazníkům na celém území České republiky.

Pojistný program společnosti zahrnuje pojištění osob, majetku, odpovědnosti, motorových vozidel i průmyslových a podnikatelských rizik. Služby jsou nabízeny prostřednictvím vlastních spolupracovníků i renomovaných makléřských společností. Pobočka Assicurazioni Generali byla v Praze založena již v roce 1832. V roce 1920 zde působila pojišťovna Moldavia Generali a v roce 1939 se tato společnost sloučila s další pojišťovnou Sekuritas. Generali u nás úspěšně působila až do roku 1945, kdy došlo dekretem prezidenta republiky ke znárodnění soukromých pojišťoven.

V roce 1993 se Generali vrátila zpět do České republiky jako jedna z nejsilnějších a nejspolehlivějších pojišťoven. Jako akciová společnost působí Generali od ledna 1995, kdy došlo ke změně právního statutu. Organizační složka mezinárodního pojišťovacího koncernu Erste Allgemeine Versicherungs-AG se transformovala do Generali Pojišťovna a.s. Významným milníkem v novodobé historii společnosti bylo převzetí pojišťovny Zürich k 1. lednu 2003, které znamenalo především posílení pozice v oblasti pojištění motorových vozidel i dalších odvětví neživotního pojištění. Další klíčovou událostí byl vstup pojišťovny Generali do mezinárodního pojišťovacího gigantu Generali PPF holding v roce 2008.

Celkové předepsané pojistné v roce 2008 činilo 8,5 miliardy korun. Tržní podíl na českém pojistném trhu z hlediska výše předepsaného pojistného činí celkově 6,3 %.

6.1.3 Amcico AIG Life a.s.

AIG (American International Group, Inc.)

Jedná se o přední světovou firmu působící v oblasti pojištění a finančních služeb. Patří mezi nejvýznamnější mezinárodní pojišťovací organizace, která má své pobočky ve více než 130 zemích a jurisdikcích. Společnosti AIG poskytují své služby obchodním, institucionálním a individuálním klientům. AIG má nejrozsáhlejší celosvětové sítě v oblasti pojištění majetku, úrazového pojištění a životního pojištění. Společnosti AIG také poskytují služby důchodového pojištění, finančních služeb a služeb v souvislosti se správou aktiv (asset management). Kmenové akcie AIG jsou kótovány na burzách v Irsku a v Tokiu a rovněž na newyorské burze.

ALICO

American Life Insurance Company, dceřiná společnost American International Group, Inc. je jednou z největších mezinárodních životních pojišťoven na světě. Pobočky a dceřiné společnosti ALICO nabízejí širokou škálu produktů životního a zdravotního pojištění, včetně tradičního životního pojištění, variabilního univerzálního životního pojištění a úvěrového životního pojištění. Dále nabízí také doplňkové produkty pojištění léčebných výloh a úrazové pojištění, zdravotní pojištění a pojištění pro případ hospitalizace, skupinové životní pojištění, penzijní pojištění či pojištění vyplácené formou důchodu, poskytované prostřednictvím různých prodejních sítí. Společnost působí ve více než 55 zemích a regionech světa, mimo jiné také v Japonsku, Evropě, na Středním Východě, v jižní Asii, Latinské Americe a karibské oblasti.

AMCICO AIG Life

AMCICO AIG Life (obchodním jménem: PRVNÍ AMERICKO-ČESKÁ POJIŠŤOVNA, a.s.) je dceřinou společností American Life Insurance Company (ALICO). Svou činnost na českém trhu zahájila v roce 1992. AMCICO AIG Life nabízí širokou škálu kvalitních produktů životního, úrazového, investičního a skupinového pojištění k uspokojení požadavků klientů všech věkových kategorií. AMCICO AIG Life je finančně silná a stabilní pojišťovna. Pojistné smlouvy uzavřené AMCICO AIG Life

pojišťovnou jsou jejími přímými závazky v České republice. Pojišťovna AMCICO AIG Life je velmi dobře kapitalizována a vícenásobně převyšuje požadavky na kapitálovou přiměřenost. AMCICO AIG Life je podle předepsaného pojistného třetí v pořadí ze sedmi pojišťoven poskytujících pouze životní pojištění nebo pojištění zdraví. Vzhledem k celkovému podílu na trhu zaujímá desáté místo. Na trhu životního pojištění má 3,34% podíl.

Tabulka 4: Pořadí pojišťoven dle celkového předepsaného pojistného za rok 2008

Pojišťovna	Předepsané pojistné (tis. Kč)					
	Životní pojištění	%	Neživotní pojištění	%	Celkem	%
Česká pojišťovna a.s.	14 057 110	25.0	26 329 275	32.8	40 386 385	29.6
Kooperativa pojišťovna a.s.	7 412 064	13.2	23 317 946	29.0	30 730 010	22.5
Allianz pojišťovna a.s.	2 673 885	4.8	7 188 103	9.0	9 861 988	7.2
ČSOB Pojišťovna a.s.	5 421 803	9.6	4 063 326	5.1	9 485 129	6.9
Generali Pojišťovna a.s.	2 600 331	4.6	5 979 282	7.4	8 579 613	6.3
ING Životní pojišťovna a.s.	7 902 754	14.0	–	–	7 902 754	5.8
Pojišťovna České spořitelny a.s.	6 593 163	11.7	86 934	0.1	6 680 097	4.9
Česká podnikatelská a.s.	1 399 632	2.5	4 025 448	5.0	5 425 080	4.0
UNIQA pojišťovna a.s.	1 180 052	2.1	3 198 136	4.0	4 378 188	3.2
Amcico AIG Life a.s.	1 877 955	3.3	290 079	0.4	2 168 034	1.6

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

6.2 Kapitálové životní pojištění

Pro srovnání kapitálového životního pojištění jednotlivých pojišťoven byly vybrány tyto produkty: Česká pojišťovna – Kapitálové pojištění sazba 5S, Generali – Kapitálové pojištění sazba ZV3, Amcico AIG Life – Život plus. V následujících tabulkách jsou charakterizovány jejich základní vlastnosti.

Tabulka 5: Kapitálové životní pojištění sazba 5S

Vlastnosti produktu	
Zhodnocení kapitálové	ano
Zhodnocení investiční	ne
Minimální zaručené roční zhodnocení	2,40 %
Minimální vstupní věk	15 let
Maximální vstupní věk	60 let
Maximální doba trvání pojištění do věku	70 let
Minimální roční pojistné	2 400 Kč
Minimální pojistná částka	30 000 Kč
Zproštění od placení pojistného	lze sjednat
Indexace	ano
Předplacení pojistného	je umožněno
Vinkulace	ano
Volitelná připojištění	
Připojištění na dobu nezbytného léčení úrazu	
Připojištění pro případ hospitalizace v nemocnici	
Připojištění trvalých následků úrazu	
Připojištění trvalé invalidity následkem úrazu	
Připojištění smrti následkem úrazu	
Připojištění smrti následkem úrazu v motorovém vozidle	
Připojištění závažných onemocnění	
Připojištění trvalé invalidity	
Připojištění pro případ nemoci	

Zdroj: Česká pojišťovna a.s.

Maximální vstupní věk pro tento produkt může být až 65 let a to v případě trvání pojistné doby ve výši 5 až 9 let. Možnost indexace představuje úpravu pojistného krytí a pojistného. V tomto případě se provádí pouze u smluv se sjednanou pojistnou dobou na 10 a více let. Procento indexace životního a úrazového pojištění na období od 1. července 2009 do 30. června 2010 bylo stanoveno ve výši 4,3 %. České pojišťovna provádí úpravu pojistného krytí automaticky a bez ověřování zdravotního stavu.

Tabulka 6: Kapitálové životní pojištění sazba ZV3

Vlastnosti produktu	
Zhodnocení kapitálové	ano
Zhodnocení investiční	ne
Minimální zaručené roční zhodnocení	2,40 %
Minimální vstupní věk	15 let
Maximální vstupní věk	70 let
Maximální doba trvání pojištění do věku	75 let
Minimální roční pojistné	není
Minimální pojistná částka	50 000 Kč
Zproštění od placení pojistného	lze sjednat
Indexace	ano
Vinkulace	ano
Volitelná připojištění	
Připojištění závažných onemocnění	
Připojištění trvalých následků úrazu, progresivní plnění	
Připojištění smrti následkem úrazu	
Připojištění trvalé invalidity následkem úrazu	
Připojištění denního odškodného po dobu nezbytného léčení úrazu	
Denní odškodné za dobu léčení vyjmenovaných úrazů	
Doplňkové pojištění plné invalidity	
Odškodnění definovaných úrazů s asistenčními službami	
Připojištění denní dávky při pobytu v nemocnici	
Připojištění denní dávky při pracovní neschopnosti	
Rizikové doplňkové pojištění	

Zdroj: Generali a.s.

Přehled ukazuje, že v některých případech má tento produkt lepší parametry. Jedná se o maximální vstupní věk, který je o deset let vyšší než v u kapitálového životního pojištění od České pojišťovny, a maximální dobu trvání pojištění, jenž je oproti předchozímu produktu zvýšena o pět let. Také minimální pojistná částka je navýšena ,a to o dvacet tisíc korun. Rovněž mezi jednotlivými volitelnými připojištěními jsou patrné rozdíly. Například u závažných onemocnění nabízí pojišťovna Generali až devatenáct diagnóz oproti České pojišťovně, která jich nabízí sedm.

Tabulka 7: Kapitálové životní pojištění Život plus

Vlastnosti produktu	
Zhodnocení kapitálové	ano
Zhodnocení investiční	ne
Minimální zaručené roční zhodnocení	2,40 %
Minimální vstupní věk	15 let
Maximální vstupní věk	65 let
Maximální doba trvání pojištění do věku	75 let
Minimální roční pojistné	4 500 Kč
Minimální pojistná částka	120 000 Kč
Zproštění od placení pojistného	lze sjednat
Indexace	ano
Vinkulace	ano
Volitelná připojištění	
Připojištění závažných onemocnění	
Úrazové připojištění trvalé invalidity následkem úrazu s progresivním plněním	
Připojištění smrti následkem úrazu	
Připojištění trvalé invalidity následkem úrazu	
Připojištění pro případ chirurgického zákroku	
Připojištění denního odškodného pro případ hospitalizace (úraz či nemoc)	
Připojištění pro případ rekonvalescence následující po hospitalizaci	
Připojištění sirotčího plnění	
Připojištění pro případ zlomenin a popálenin	
Připojištění pro případ lékařské konzultace a speciální hospitalizace - USA Klinika Plus	
Připojištění závažných onemocnění a úrazů - AMCICO-VitaLife	
Pojištění zdraví - AMCICO-ExtraMed	

Zdroj: Amcico AIG Life a.s.

Produkt Amcica AIG Life se také značně odlišuje od předchozích, což je dáno zaměřením této společnosti výhradně na produkty životního pojištění. Co se týká vstupních věků, jsou téměř shodné s předchozím produktem, jen u maximálního vstupního věku je uvedena hodnota o pět let nižší. Na rozdíl od produktu České pojišťovny má kapitálové pojištění „Život plus“ téměř o dva tisíce vyšší minimální roční pojistné. Minimální pojistná částka na kterou může být klient pojištěn se také

výrazně odlišuje. Oproti kapitálovému pojištění České pojišťovny je tato částka vyšší o devadesát tisíc a minimální pojistnou částku u produktu od Generali převyšuje o sedmdesát tisíc. Širší nabídka je také poskytována v oblasti volitelných připojištění.

Pro úplnost porovnání vybraných produktů kapitálového životního pojištění je třeba provést komparaci z hlediska nákladovosti jednotlivých produktů, na které značně závisí cena daného pojištění. Aby ceny produktů byly porovnatelné, bylo nutné vycházet ze zadání několika jednotných parametrů, jakými jsou věk, pohlaví, výši pojistné částky pro případ smrti či dožití a jednotný konečný věk trvání pojištění.

Tabulka 8: Výše pojistného u vybraných produktů KŽP jednotlivých pojišťoven

Pojišťovna	Pohlaví	Věk	Pojistná částka pro případ dožití/smrti (Kč)	Způsob placení	Pojistná doba (roky)	Lhůtní pojistné (Kč)
Česká pojišťovna a.s.	muž	20	1 000 000	běžný	45	1 900
		35	1 000 000	běžný	30	3 135
		50	1 000 000	běžný	15	7 220
	žena	20	1 000 000	běžný	45	1 805
		35	1 000 000	běžný	30	2 945
		50	1 000 000	běžný	15	6 650
Generali a.s.	muž	20	1 000 000	běžný	45	1 930
		35	1 000 000	běžný	30	3 095
		50	1 000 000	běžný	15	6 149
	žena	20	1 000 000	běžný	45	1 823
		35	1 000 000	běžný	30	2 912
		50	1 000 000	běžný	15	5 785
Amcico AIG Life a.s.	muž	20	1 000 000	běžný	45	1 467
		35	1 000 000	běžný	30	2 660
		50	1 000 000	běžný	15	6 439
	žena	20	1 000 000	běžný	45	1 376
		35	1 000 000	běžný	30	2 499
		50	1 000 000	běžný	15	6 072

Zdroj: autor

Zvolené parametry:

Věk: 20, 35 a 50 let

Pohlaví: muž i žena

Výše pojistné částky: 1 000 000 Kč

Doba trvání smlouvy do: 65 let

Ze srovnání vybraných produktů kapitálového životního pojištění jsou v jejich cenách, po zadání shodných parametrů, patrné nemalé rozdíly. Obecně platí, že cena pojištění se s věkem zvyšuje. Tento fakt je při porovnání nejmladšího pojistníka (ať už ve skupině žen či mužů) s nejstarším velice dobře rozpoznatelný. Je samozřejmé, že čím je pojistník starší, tím je pro pojišťovnu rizikovější, a míra rizika se musí promítnout do ceny pojištění. Z tohoto hlediska jsou největší rozdíly u společnosti Amcico, kde pojistné v kategorii mužů i žen dosahuje při uzavření pojistné smlouvy v padesáti letech téměř 4,5 násobku pojistného, které by bylo zapláceno ve věku dvaceti let. V tomto ohledu je na druhém místě Česká pojišťovna, kde se takto porovnaná cena pojištění pohybuje okolo 3,8 násobku. Nejmenší rozdíly v ceně pojištění z hlediska věku jsou u společnosti Generali, kde je pojistné mezi věkem 20 až 50 let zhruba 3,2 krát vyšší.

Při porovnání jednotlivých pojišťoven mezi sebou sledujeme rovněž rozdílné částky pojistného. Dvacetiletého muže pojistí Česká pojišťovna a pojišťovna Generali zhruba za cenu o 400 Kč vyšší než pojišťovna Amcico. Obdobně je tomu také u pětaticetiletých mužů. Rozdíl nastal až u mužů ve věku padesáti let, které by Česká pojišťovna pojistila již o téměř 800 Kč draž oproti společnosti Amcico. Ve srovnání se společností Generali je tento rozdíl ještě vyšší, to je ovšem dáno tím, že v ceně této konkrétní modelace není zahrnuta področní přirážka. Po jejím zohlednění se cena pojištění vyšplhá na 6 641 Kč, čímž se společnost Amcico stane opět nejlevnější. Pojišťovna Generali od věku 50 let zahrnuje do první splátky pojistného také poplatek 500 Kč za lékařskou prohlídku. Stejně srovnání z pohledu žen je obdobné jako u mužů. Po přičtení področní přirážky u společnosti Generali se pojistné v kategorii žen ve věku padesáti let zvýší na 6 248 Kč

6.3 Investiční životní pojištění

Za účelem komparace investičního životního pojištění byly v rámci stejných pojišťovacích společností vybrány následující pojistné programy: Česká pojišťovna – Profi Invest, Generali – Future (Z67), Amcico AIG Life – Invest. Vlastnosti jednotlivých pojistných programů jsou charakterizovány v následujících třech tabulkách.

Tabulka 9: Investiční životní pojištění Profi Invest

Vlastnosti produktu	
Zhodnocení investiční	ano
Garantované zhodnocení	není
Minimální vstupní věk	15 let
Maximální vstupní věk	65 let
Maximální doba trvání pojištění do věku	70 let
Minimální roční pojistné	6 000 Kč
Pojistitelné osoby v rámci jedné smlouvy	jeden dospělý + tři děti
Indexace	ano
Vinkulace	ano
Volitelná připojištění	
Připojištění na dobu nezbytného léčení úrazu	
Připojištění pro případ hospitalizace v nemocnici	
Připojištění trvalých následků úrazu	
Připojištění trvalé invalidity následkem úrazu	
Připojištění smrti následkem úrazu	
Připojištění smrti následkem úrazu v motorovém vozidle	
Připojištění závažných onemocnění	
Připojištění trvalé invalidity	
Připojištění pro případ nemoci	

Zdroj: Česká pojišťovna a.s.

Produkt investičního životního pojištění se od kapitálového odlišuje hlavně v tom, že negarantuje zhodnocení investovaných prostředků. Toto zhodnocení může však na druhou stranu být daleko vyšší než u kapitálového pojištění. Obecně platí, že s růstem zhodnocení roste také rizikovost. Míra zhodnocení závisí na výběru investiční strategie nabízené danou pojišťovnou. V rámci každé strategie či programu je investováno do určitých fondů, které jsou více či méně rizikové. Česká pojišťovna nabízí na výběr ze

čtyř investičních strategií – Konzervativní program, Vyvážený program, Růstový program a Dynamický program.

Tabulka 10: Investiční životní pojištění Future (Z67)

Vlastnosti produktu	
Zhodnocení investiční	ano
Garantované zhodnocení	není
Minimální vstupní věk	15 let
Maximální vstupní věk	65 let
Maximální doba trvání pojištění do věku	75 let
Minimální roční pojistné	6 000 Kč
Minimální mimořádné pojistné	1 000 Kč
Pojistitelné osoby v rámci jedné smlouvy	jeden dospělý
Indexace	ano
Vinkulace	ano
Volitelná připojištění	
Pro případ invalidity	
Zproštění od placení	
Pro případ závažných nemocí	
Smrt úrazem	
Trvalé následky úrazu	
Denní odškodné a dobu nezbytného léčení	
Asistenční služby (úklid, údržba, donáška, ...)	
Pobyt v nemocnici (hospitalizace)	
Pojištění pracovní neschopnosti	

Zdroj: Generali a.s.

Pojistný program Future od společnosti Generali se od programu Profi Invest odlišuje zejména maximální dobou trvání pojistné smlouvy – až do 75 let. Dále se liší v počtu osob pojistitelných v rámci jedné smlouvy. U České pojišťovny to mohou být až čtyři lidé – jeden dospělý se třemi dětmi. I společnost Generali má své portfolio fondů, v rámci kterých nabízí možnost využití těchto investičních strategií: Progressivní globální, Balancovaná, Zajištěná a Generali-Conseq strategie.

Tabulka 11: Investiční životní pojištění Invest

Vlastnosti produktu	
Zhodnocení investiční	ano
Garantované zhodnocení	není
Minimální vstupní věk	15 let
Maximální vstupní věk	75 let
Maximální doba trvání pojištění do věku	85 let
Minimální roční pojistné	6 000 Kč
Minimální mimořádné pojistné	3 000 Kč
Pojistitelné osoby v rámci jedné smlouvy	jeden dospělý + tři děti
Indexace	ano
Vinkulace	ano
Volitelná připojištění	
Zproštění od placení pojistného	
Připojištění smrti úrazem	
Úrazové připojištění trvalé invalidity následkem úrazu	
Připojištění trvalých následků úrazu	
Připojištění pro případ chirurgického zákroku	
Připojištění denního odškodného při hospitalizaci z důvodu úrazu a nemoci	
Připojištění pro případ rekonvalescence	
Připojištění sirotčího plnění	
Připojištění pro případ zlomenin a popálenin	
Připojištění pro případ konzultace a speciální hospitalizace - USA Klinika Plus	
Připojištění závažných onemocnění - AMCICO-VitaLife	

Zdroj: Amcico AIG Life

Produkt Amcica AIG Life se od ostatních odlišuje především maximálním vstupním věkem, nastaveným až na sedmdesát pět let a maximální dobou trvání pojistné smlouvy, a to až do věku 85 let. Ve všech třech případech zůstává minimální pojistné na pěti stech korunách měsíčně. V rámci jedné smlouvy životního pojištění Invest lze sjednat opět připojištění až třech dětí, jako tomu bylo u produktu České pojišťovny. Prostřednictvím investičního pojištění AMCICO Invest si klient může zvolit z šesti různých investičních strategií. Lze volit investici 100% pojistného pouze do jedné strategie. Jedná se o strategii Konzervativní, Vyváženou, Dynamickou strategii – Svět, Dynamickou strategii – Evropa, Dynamickou strategii – Amerika a Dynamickou strategii Asie.

Z částky, kterou klient platí za sjednané pojistné si pojišťovací společnosti strhávají různé množství poplatků. Tyto poplatky plynou například na služby pojišťovacího zprostředkovatele, na jehož práci se spotřebovává velká část počátečních poplatků, část jde také na výdaje spojené s podporou obchodu a marketingem, další část poplatků je vynakládána i na služby, které mohou zajistit vyšší výkonnost fondu. Výše těchto poplatků závisí také na úrovni těchto služeb. Neznamená to tedy, že by všechny poplatky musely být vynakládány zbytečně. Pro potřeby srovnání jaké plnění mohou za stejné pojistné očekávat u jednotlivých společností, byly opět vymezeny jednotné parametry a na základě nich vypracovány modelace uvedených třech investičních životních pojištění.

Tabulka 12: Výše pojistného plnění v případě dožití u vybraných produktů IŽP jednotlivých pojišťoven

Pojišťovna	Pohlaví	Věk	Pojistné (Kč)	Maximální možná pojistná částka (Kč)	Pojistná částka při úmrtí (Kč)	Pojistné plnění při dožití (Kč)
Česká pojišťovna a.s.	muž	20	1 000	1 292 030	1 000 000	741 536
		35	1 000	757 370	750 000	147 460
		50	1 000	378 440	350 000	65 815
	žena	20	1 000	2 736 740	1 000 000	1 580 625
		35	1 000	1 578 310	1 000 000	424 984
		50	1 000	762 830	750 000	75 140
Generali a.s.	muž	20	1 000	1 658 000	1 000 000	1 901 239
		35	1 000	1 147 000	750 000	566 199
		50	1 000	649 000	350 000	142 602
	žena	20	1 000	3 857 000	1 000 000	2 056 112
		35	1 000	2 630 000	1 000 000	644 677
		50	1 000	1 505 000	750 000	140 416
Amcico AIG Life a.s.	muž	20	1 000	1 980 840	1 000 000	2 020 068
		35	1 000	955 464	750 000	599 714
		50	1 000	361 212	350 000	143 785
	žena	20	1 000	2 563 440	1 000 000	2 170 021
		35	1 000	1 980 840	1 000 000	681 982
		50	1 000	803 988	750 000	139 888

Zdroj: autor

Zvolené parametry

Věk: 20, 35 a 50 let

Pohlaví: muž i žena

Měsíční pojistné: 1 000 Kč

Doba trvání smlouvy do: 65 let

Předpokládané zhodnocení fondu: 6 %

Výše pojistných částek v případě smrti: 1 000 000 Kč, 750 000, 350 000 Kč

Porovnání těchto pojistných produktů probíhalo odlišně než u komparace produktů kapitálového životního pojištění. Měsíční pojistné zde bylo zadáno jednotně pro všechny věkové kategorie a pohlaví. Dále bylo nutné zadat pevné pojistné částky pro případ úmrtí během trvání pojistné smlouvy. Tyto částky se odvíjely od věku pojistníka a musely se proto v každé věkové kategorii přizpůsobit daným maximálním možným pojistným částkám pro případ úmrtí, které jsou v rámci každé pojišťovny odlišné. Na základě takto zpracovaných modelací investičního životního pojištění lze z tabulky vyčíst, že při měsíční platbě ve výši jednoho tisíce se v případě dožití se sjednaného věku setkáme s mnohdy velice rozdílnými částkami pojistného plnění. Lze si tedy i tímto způsobem udělat představu o výši zaplacené na poplatcích a obecně o celkové nákladovosti nabízeného produktu.

Začněme porovnáním maximálních možných pojistných částek, nabízených pojišťovnami pro danou věkovou kategorii za uvedené pojistné. Opět zde hraje roli rizikovitost rostoucí s věkem. Z toho důvodu bude mladý člověk pojištěn na větší částku a za nižší pojistné než v pozdějším věku (nehledě na jeho zdravotní stav). Pojistné částky jsou vypočítávány na základě úmrtnostních tabulek. Ženy se oproti mužům v průměru dožívají vyššího věku, což je z hlediska pojištění zvýhodňuje v tom, že jsou pojistitelné na vyšší částku, či na stejnou pojistnou částku za nižší pojistné. To lze velmi dobře pozorovat i v případě uvedených modelací. Ve srovnání maximálních možných pojistných částek se nejhůře umístila Česká pojišťovna. Ani v jedné částce nepřevýšila společnost Generali. Společnost Amcico v tomto ohledu Česká pojišťovna předstihuje ve dvou případech, a to za prvé v maximální pojistné částce, na kterou je ochotna

pojistit muže ve věku 50-ti let. V tomto případě není však rozdíl pojistných částek tolik výrazný jako v případě ženy ve věku 20-ti let, kdy se částky odchyľují o zhruba 170 000 Kč. Z pohledu tohoto srovnání daných produktů vyšla absolutně nejlépe společnost Generali, která, až na jeden případ (muž 20 let), maximálně možnými pojistnými částkami absolutně převyšuje společnost Amcico. Pojišťovna Generali je případného zájemce o pojištění ochotna za stejné pojistné a ve stejné věkové kategorii pojistit na mnohem větší pojistnou částku než porovnávané konkurenční pojišťovny.

Pro klienta je ale také důležité, jaké pojistné plnění dostane v případě, že se dožije konce pojistné smlouvy. Pro výpočet těchto plnění byly pojistné částky pro případ smrti stanoveny ve výši 1 000 tis Kč, 750 tis. Kč a 350 tis. Kč – vždy podle maximálních možných pojistných částek, které pojišťovny uváděly v jednotlivých věkových kategoriích. Výjimku tvoří ženy, kde pro účely porovnání zjištěných výsledků nemělo smysl dávat vyšší pojistnou částku v případě smrti, než 1 000 tis. Kč, i přesto, že to maximální možné pojistné částky umožňovaly. Dále bylo důležité zachovat u všech produktů stejný předpokládaný růst fondu. Zhodnocení bylo nastaveno na 6 %. Při pohledu na pojistná plnění v případě dožití je zřetelně vidět, že nejhůře z tohoto srovnání vyšla opět Česká pojišťovna, která má mnohdy pojistná plnění až několikanásobně nižší oproti konkurenci. Nejhůře v tomto ohledu ve srovnání s ostatními věkovými kategoriemi vyšel muž ve věku 20 let. Pojistné plnění by u něj v případě České pojišťovny činilo necelých 742 tis. korun, což je oproti Generali - 1 901 tis. Kč a Amcicu – 2 020 tis. Kč velice málo. Ani při porovnání plnění v ostatních věkových kategoriích Česká pojišťovna nepředčila konkurenci. Naopak, v případě muže, kterému je 35 let, je jeho plnění 4krát nižší než u společnosti Amcico. Při porovnání pojišťovny Generali se společností Amcico lze vyčíst, že Amcico za daných podmínek dosahuje lepších výsledků, s výjimkou ženy ve věku 50 let. Tam je však rozdíl velice nepatrný.

7 Závěr

Pojištění jako takové nabývá postupně na stále větším významu. Spolu s pojištěním majetku by zvláště mladí lidé měli myslet také na rizika životního charakteru a na související pojištění, která tato rizika kryjí. Při sjednávání pojistné smlouvy životního pojištění je důležité celou záležitost neuspěchat a dobře zvážit nejprve výběr samotné pojišťovny. Zde hraje významnou roli jméno společnosti a její stabilita na trhu. V rámci nabídek jednotlivých pojišťoven je možné se setkat s množstvím pojistných produktů. Produkty životního pojištění slouží k zabezpečení proto životním rizikům jako je smrt, dožití a ostatní rizika. K správné analýze rizik, potřeb a požadavků slouží finanční plánování, které je součástí každého procesu uzavírání pojistné smlouvy. Bez tohoto kroku nelze efektivní pojistnou smlouvu uzavřít. Dobře provedená analýza napomůže k výběru správného životního pojištění, při čemž je důležité jeho sjednání neodkládat na pozdější roky. S věkem roste cena pojištění a klesá pojistná částka. Hrozí také riziko nepojistitelnosti. Životní pojištění je dlouhodobého charakteru. Nevyplácí se tedy uzavírat jej na kratší období. Důležitým aspektem je také volba výše pojistné částky. Obecně platí, že by měla činit dvou až pětinasobek ročního příjmu pojistníka, to se týká zejména hlavního živitele rodiny. V případě krytí úvěru by měla dosahovat alespoň jeho výše. Stále více je využíván produkt investičního životního pojištění, kdy klient nese větší riziko, ale při vyšším zhodnocení finančních prostředků pojistníka. V průběhu života se s ohledem na změnu rizika a potřeb klienta může upravovat jeho pojistná ochrana, částka i pojistné plnění. Nejvyužívanějším nástrojem na krytí životních rizik se poslední dobou stává investiční životní pojištění. U tohoto pojistného produktu je důležitá výkonnost fondů do kterých jednotlivé pojišťovny investují. Se správou těchto fondů souvisejí náklady, které jsou hrazeny prostřednictvím množství poplatků z pojistného. Ne však každý pojistný produkt, který se zdá vysoce nákladový musí být ten nejhorší. Pokud vyšší náklady zajistí mnohem kvalitnější služby, může být i výnosnost daleko větší než u konkurenčních produktů. Komparace produktů životního pojištění vybraných pojišťoven přinesla zajímavé výsledky. Česká pojišťovna, která na českém trhu zaujímá první místo z hlediska

předepsaného pojistného, se v daných modelových situacích celkově ukázala jako nejméně výhodná. Naproti tomu Amcico AIG Life, specializující se na produkty životního pojištění, byla z celkového hlediska mezi zkoumanými pojišťovnami nejlepší. Zajímavých výsledků docílila v tomto porovnání životních produktů pojišťovna Generali. Ačkoliv tato společnost patří mezi univerzální pojišťovny a nesoustředí jen na produkty životního pojištění, její nabídky pojistného či pojistných plnění konkurovaly společnosti Amcico AIG Life. Za stanovených podmínek také u investičního životního pojištění nabízela nejvyšší možné pojistné částky, a to zejména v kategorii žen. Při nastavení individuálních pojistných podmínek se mohou nové výsledky od zjištěných skutečností odlišovat. Za daných podmínek si ale nejlépe vedla Amcico AIG Life spolu s Generali a.s.

8 Summary

Insurance in itself is progressively increasing its importance. Together with property insurance should especially young people also think about life character risks and related insurances covering these risks. Life insurance serve as protection against life risks as death, endowment and others. For correct risk analysis, needs and requirements serve financial planning, which is part in every process of signing insurance policy. Without this step efficient assurance policy can't be signed. Choice of right life insurance is based on several rules. Among the most important is to not postpone signing insurance policy to later years. With increasing age insurance cost increases and insurance money lowers. There is also threat of uninsurability. Life insurance has long time character. So signing insurance for short terms is unprofitable. Important aspect is also choosing high of insurance money. Generally it should be 2 - 5 times of policy holder's year income, that apply especially in case of family's main provider. In case of credit covering policy size should be at least amount of credit. In regard to change of risks, adjustment of insurance protection, insurance money and amount of insurance is important during course of life. Among most used tools for covering life risks belongs investment life policy. In this kind of insurance performance of the fund, in which insurance companies invest, is important. Administration of these funds is connected with expenses, that are covered through number of insurance fees. But not every insurance, that seams highly expensive must be the worst. If a higher cost provide more quality services, fund revenue can be much higher than by competitive products. Comparison was conducted with the same settings of parameters for each product of chosen insurance companies. Eventually, comparison showed as the least favourable Česká spořitelna. Interesting results were achieved by company Generali. Although Generali belongs among universal insurance company, its offers of insurance rate or insurance benefit competed with Amcico AIG life company, that was the most favourable among compared companies.

9 Přehled použité literatury

ČEJKOVÁ, Viktória. *Pojistný trh*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0137-5

CIPRA, Tomáš. *Pojistná matematika*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86929-11-6

DAŇHEL, J. a kol.: *Pojistná teorie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-00-2.

DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 80-86119-92-0

Kolektiv autorů z České asociace pojišťoven. *Životní pojištění*. 1. vyd. Praha: GradaPublishing, 2002. ISBN 80-247-0146-4

Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

Zákon č. 39/2004 Sb., novela zákona č. 363/1999 Sb. o pojišťovnictví

Internetové zdroje

1. www.amcico.cz
2. www.cap.cz
3. www.ceskapojistovna.cz
4. www.generali.cz

10 Seznam tabulek a příloh

Tabulky

Tabulka 1: Základní vlastnosti vybraných druhů pojištění

Tabulka 2: Daňové úspory životního pojištění

Tabulka 3: Připojištění ostatních životních rizik

Tabulka 4: Pořadí pojišťoven dle celkového předepsaného pojistného za rok 2008

Tabulka 5: Kapitálové životní pojištění sazba 5S

Tabulka 6: Kapitálové životní pojištění sazba ZV3

Tabulka 7: Kapitálové životní pojištění Život plus

Tabulka 8: Výše pojistného u vybraných produktů KŽP jednotlivých pojišťoven

Tabulka 9: Investiční životní pojištění Profi Invest

Tabulka 10: Investiční životní pojištění Future (Z67)

Tabulka 11: Investiční životní pojištění Invest

Tabulka 12: Výše pojistného plnění v případě dožití u vybraných produktů IŽP jednotlivých pojišťoven

Přílohy

Příloha 1: Zdravotní dotazník společnosti Česká pojišťovna a.s.

Příloha 2: Analýza potřeb a požadavků klienta společnosti Amcico AIG Life a.s.

Příloha 3: Investiční analýza klienta společnosti Amcico AIG Life a.s.

Příloha 4: Formulář lékařského posudku společnosti Generali a.s.

11 Přílohy

Příloha 1: Zdravotní dotazník společnosti Česká pojišťovna a.s.

**ČESKÁ
POJIŠŤOVNA**

Zdravotní dotazník

Číslo pojistné smlouvy

Příjmení pojištěného

Jméno pojištěného Rodné číslo

Pojištěný je povinen uvést všechny údaje, i taková onemocnění, která se mu jeví jako nepodstatná.)

Jméno, příjmení, adresa a telefon Vašeho **současného praktického** lékaře

Jméno, příjmení, adresa a telefon **odborného** lékaře (navštěvujete-li)

I. – část A

Vaše současná váha kg a výška cm Jste pravák nebo levák?

Nosíte brýle? ANO NE Pokud ano, uveďte počet dioptrií pravé , levé , oko

Kouříte? ANO NE Pokud ano, uveďte počet cigaret denně počet let , oko

Odpovíte-li na jakoukoliv otázku ANO, rozveďte v části B.

		Zaškrtněte	ANO	NE			Zaškrtněte	ANO	NE
1. Jste v současné době v pracovní neschopnosti, léčen/a nebo vyšetřován/a pro akutní onemocnění nebo úraz?					k) úporné bolesti hlavy, závratě, cévní mozkovou příhodu (mrtvici), ochrnutí či jiné nervové nemoci, duševní nemoci, epilepsii				
2. Byl/a jste v posledních třech letech 3 nebo více týdnů nepřetržitě v pracovní neschopnosti nebo nepřetržitě léčen/a?					l) rakovinu a jiné nádory (i nezhoubné, např. cysty, myomy, adenomy, lipomy...)				
3. Uveďte, zda jste nebo byl/a jste někdy vyšetřován/a, sledován/a, léčen/a (nebo léčba byla doporučena) pro úrazy či níže uvedené nemoci a zdravotní potíže:					m) jiné, zde neuvedené nemoci i infekční (lymská borrelióza, mononukleóza...), únavový syndrom, vrozené vady či zdravotní postižení				
a) vysoký nebo kolísavý krevní tlak (znáte-li hodnoty krevního tlaku, uveďte zde /)					n) úrazy a zranění				
bušení srdce, bolesti na prsou, poruchy srdečního rytmu, anginu pectoris, infarkt myokardu, ischemickou chorobu srdeční, srdeční vady, jiné nemoci srdce a cév, embolie, trombózu					4. Užíváte nebo jste pravidelně užíval/a léky v posledních 3 letech?				
b) dušnost, chronický zánět průdušek, astma, tuberkulózu, jiné nemoci plic, dýchacích cest					5. Došlo v posledním roce k výrazné změně Vaší váhy (o 8 kg a více)? Pokud ano, uveďte o kolik kg (+ -) a uveďte důvod v části B				
c) nemoci jícnu, žaludku, dvanáctníku, tenkého a tlustého střeva, konečníku, krev ve stolici, nemoci jater, žlučníku, slinivky, žloutenku					6. Vyžadovalo nějaké Vaše onemocnění či úraz pobyt a léčení v nemocnici nebo v jiném léčebném či zdravotnickém zařízení?				
d) nemoci ledvin, močových cest, kaménky, bílkovinu či krev v moči, nemoci prostaty, prsu, dělohy, vaječníků					7. Byl/a jste někdy operován/a pro nemoc nebo úraz? Uveďte i ambulantní chirurgické (gynekologické) zákroky, měsíc a rok provedení v části B				
e) cukrovku, poruchy funkce štítné žlázy, zvýšení hladiny tuků v krvi (cholesterolu), dnu, jiné poruchy metabolismu					8. Měl/a jste někdy úraz, který zanechal následky? Pokud ano, uveďte jaké a jejich léčbu do části B (rehabilitace, ortopedické pomůcky apod.)				
f) anémii (chudokrevnost), onemocnění krve a mízních uzlin, poruchy imunity (mimo AIDS)					9. Máte změněnou pracovní schopnost (ZPS)?				
g) alergii (senná rýma, atopický nebo jiný ekzém, astmatické potíže, jiné potíže)					10. Pobíráte plný nebo částečný invalidní důchod nebo řízení o přiznání plného či částečného invalidního důchodu probíhá?				
h) nemoci kostí, kloubů a svalů, bolesti páteře, ortopedické vady, revmatismus					11. Léčil/a jste se někdy nebo Vám bylo doporučeno léčení v souvislosti s návykem na alkohol, léky, drogy, hráčství? Jste v evidenci poradny pro tyto závislosti?				
i) nemoci očí a uší, náhlé výrazné poškození zraku nebo sluchu, slepota, hluchota, hluchoněmlost					12. Bylo Vám sděleno, že jste HIV pozitivní (máte onemocnění AIDS)?				
j) onemocnění kůže, ekzém, lupénku, růži (erysipel), bérčový vřed, křečové žíly, záněty a nemoci žil					13. Měl nebo má Váš otec, matka, sourozenci některou z těchto chorob: vysoký krevní tlak, infarkt myokardu, cévní mozkovou příhodu, nemoci ledvin, cukrovku, poruchy metabolismu tuků (zvýšený cholesterol), rakovinu nebo jiná nádorová onemocnění, duševní nemoci, epilepsii, vrozené vady? Pokud ano, uveďte v tabulce dále:				

	věk žijících	název nemoci nebo příčina smrti	věk při úmrtí
otec	 / 		 /
matka	 / 		 /
sourozenci (počet) / 	 / 		 /

14. Provozujete jako aktivní účastník organizovaných soutěží nějaký sport? ANO NE

Pokud ano, uveďte jaký

Příloha 2: Analýza potřeb a požadavků klienta společnosti Amcico AIG Life a.s.

Analýza potřeb a požadavků klienta

Já/Moje priority	
Zaměstnání	
Věk	
Čistý měsíční příjem	☐ do 10 000 Kč ☐ 10 001 - 20 000 Kč
	☐ 20 001 - 30 000 Kč ☐ 30 001 - 40 000 Kč
	☐ 40 001 - více
Zájmy	
Živitel	☐ ano ☐ ne

Partner	
Zaměstnání	
Věk	
Čistý měsíční příjem	☐ do 10 000 Kč ☐ 10 001 - 20 000 Kč
	☐ 20 001 - 30 000 Kč ☐ 30 001 - 40 000 Kč
	☐ 40 001 - více
Zájmy	
Živitel	☐ ano ☐ ne

Děti		
Jméno	Věk	Zájmy

Vaše životní priority	
	☐
	☐
	☐
	☐
	☐
	☐

Např. rodina, práce, zdraví, koníčky, bydlení, zajištění na stáří, majetek...

Jaké jsou Vaše životní priority? **Jaké je Vaše přání?**

Já/Moje priority

- Zajistit se pro případ ztráty příjmu z důvodu úrazu a nemoci
- Zajistit se pro případ závažného onemocnění
- Zajistit se pro případ ztráty příjmu z důvodu dlouhodobější pracovní neschopnosti
- Zajistit si dostatečnou životní úroveň ve vyšším věku
- Splnění jiného přání

Děti

- Zajistit vzdělání svých dětí (vnoučat)
- Podporovat děti (vnoučata) ve sportovních aktivitách
- Zabezpečit své děti (vnoučata) v případě úrazu a nemoci
- Zajistit dětem (vnoučatům) prostředky na vstup do reálného života

Rodina

- Zajistit rodinu v případě mé smrti
- Zajistit rodinu, kdybych přišel/a o příjem z důvodu úrazu a nemoci
- Zajistit životní standard své rodině, kdybych vážně onemocněl/a
- Chránit děti v případě jejich úrazu a nemoci

Současné zajištění a majetek

Současné zajištění a majetek					
Finanční nástroj	Měsíční platba	Cílová částka/Pojistná částka	Společnost	Od kdy	Do kdy

Příjmy vs. výdaje

	Příjmy	Výdaje
Bydlení	Kč	Kč
Já	Kč	Kč
Partner	Kč	Kč
Rodina	Kč	Kč
	Kč	Kč
	Kč	Kč
	Kč	Kč
	Kč	Kč
Celkem	Kč	Kč

Příloha 3: Investiční analýza klienta společnosti Amcico AIG Life a.s.

Investiční analýza

1. Jaká je Vaše zkušenost s investičními nástroji?

- nemám žádnou zkušenost s investičními nástroji 2
- mám částečnou zkušenost s investičními nástroji (např. investice do fondů peněžního trhu, zajištěných fondů, hypotečních zástavních listů) 3
- mám dostatečné investiční zkušenosti a poznatky (např. investice do dluhopisových fondů a dluhopisů) 4
- mám značnou investiční zkušenost i s rizikovými investičními nástroji (např. investice do akciových a smíšených fondů) 5
- mám dlouhodobou zkušenost s investičními nástroji s vysokou mírou rizika (např. akcie, komodity) 6

2. Jaký je Váš vztah k investičnímu riziku?

Za jakého investora se považujete?

- nejsem ochoten/a akceptovat ztrátu ani v krátkém období, uspokojím se s nižším výnosem, mám vysokou averzi k riziku 0
- jsem ochoten/a akceptovat ztrátu v horizontu jednoho roku s cílem dosáhnout průměrného výnosu v dlouhém období 2
- jsem ochoten/a akceptovat ztrátu v horizontu až do 5 let s cílem dosáhnout nadprůměrné míry zhodnocení investovaných prostředků v dlouhém období 4
- jsem ochoten/a akceptovat vysokou volatilitu investice v dlouhém investičním horizontu s cílem dosáhnout vysokého zhodnocení investovaných prostředků 6

Jak zareagujete na negativní vývoj na kapitálových trzích, když hodnota investice prudce poklesne (přibližně o 20%)?

- prodám celou investici a zabráním tak další ztrátě 0
- prodám část investice a počkám na další vývoj 2
- investici budu nadále držet, protože v dlouhém časovém horizontu bude krátkodobá ztráta určitě kompenzována růstem 4
- budu investovat další prostředky, protože v období poklesu je dobré nakupovat za nižší ceny s očekávaným budoucím růstem 6

Která varianta „nejlepší/průměrný/nejhorší“ ročního výnosu investice je Vám nejbližší?

		Nejlepší	Průměrný	Nejhorší	
VARIANTA A	☐	7,0 %	4,0 %	0,5 %	2
VARIANTA B	☐	15,0 %	6,0 %	-4,0 %	4
VARIANTA C	☐	39,0 %	13,0 %	-13,0 %	6

Investiční profil - doporučená investiční strategie

Výsledek dotazníku	Investiční horizont		
	10 - 15 let	15 - 20 let	20 let a více
4 - 10 bodů	Konzervativní strategie	Vyvážená strategie	Vyvážená strategie
11 - 16 bodů	Vyvážená strategie	Vyvážená strategie	Dynamická strategie
17 - 24 bodů	Dynamická strategie	Dynamická strategie	Dynamická strategie

Dynamická strategie v sobě zahrnuje následující strategie (z hlediska rizikovitosti jsou ekvivalentní):
Dynamická – svět; Dynamická – Evropa; Dynamická – Amerika; Dynamická – Asie

Souhlasím/nesouhlasím* s investiční strategií, kterou mi představil pojišťovací zprostředkovatel.

Byly Vám veškeré části analýzy podány srozumitelnou formou?

- Ano
- Ne

Které z projednávaných témat Vás zaujalo a chtěl/a byste jej projednat znovu na následující schůzce?

Jakou finanční částku jste ochoten investovat měsíčně do finančního zabezpečení Vašich priorit?.....Kč

Doporučení pojišťovacího zprostředkovatele:

Vhodný produkt	Pojistná částka (smrt)	Pojistná částka (dožití)	Pojistná částka (úraz)

Souhlasím/nesouhlasím* s pojistným krytím, které mi představil pojišťovací zprostředkovatel.

Pojišťovací zprostředkovatel se žádným způsobem nepodílí na základním kapitálu či hlasovacích právech pojistitele.
Pojišťovací zprostředkovatel zprostředkovává pojištění výhradně pro PRVNÍ AMERICKO-ČESKOU POJIŠŤOVNU, a.s., AMCICO AIG Life.

Souhlasím s tím, aby údaje obsažené v této analýze byly předány PRVNÍ AMERICKO-ČESKÉ POJIŠŤOVNĚ, a.s., AMCICO AIG Life se sídlem Millennium Plaza, V Celnici 1028/10, 117 21 Praha 1 (dále jen pojistitel), aby pojistitel zpracovával mé osobní údaje uvedené v obou analýzách, a to po dobu nezbytně nutnou k zajištění práv a povinností plynoucích ze závazkového vztahu. Poskytnuté údaje bude zpracovávat pouze zpracovatel registrovaný Úřadem pro ochranu osobních údajů. Tento souhlas s vědomím jeho odvolatelnosti a důsledků z toho plynoucích dávám pojistiteli ve smyslu ust. § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, na dobu 10 let, a to za účelem archivace a pozdějšího zpracování. Prohlašuji, že jsem byla řádně informována o zpracování mých osobních údajů a svých právech a povinnostech dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění.

Každý pojistník, pojištěný nebo oprávněná osoba se mohou svou stížností obrátit buď písemně přímo na PRVNÍ AMERICKO-ČESKOU POJIŠŤOVNU, a.s., AMCICO AIG Life. Klientský servis, Millennium Plaza, V Celnici 1028/10, 117 21 Praha 1 nebo na Českou národní banku (ČNB), Sekce dohledu nad finančním trhem, Odbor dohledu nad pojišťovnictvím, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, popřípadě mohou podat žalobu u příslušného obecného soudu.

Jméno a příjmení hůlkovým písmem a podpis zájemce o pojištění	Jméno a příjmení hůlkovým písmem a podpis pojišťovacího zprostředkovatele

Osvědčení o zápisu do registru pojišťovacích zprostředkovatelů podle § 12 zákona č. 38/2004 Sb., v platném znění vydané ČNB:

Dne	Pod číslem

Příloha 4: Formulář lékařského posudku společnosti Generali a.s.

Lékařský posudek		 *GLT6000241*		 Generali Pojišťovna a.s. Bělohorská 132 130 84 Praha 2 Česká republika Klientský servis 844 188 188	
pojistná událost č.: <input type="text"/>					
☐ ohodnocení bolesti ☐ ohodnocení ztížení společenského uplatnění (ZSU)					
Lékařský posudek zpracovaný posuzujícím lékařem podle vyhlášky č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ZSU, na základě úplných písemných informací od ošetřujících lékařů zúčastněných na léčení poškozeného.					
Poškozený					
příjmení		jméno			
rodné číslo		datum narození			
ulice		č. popisné		č. orientační	
obec - část obce		PSC			
současné, případně i vedlejší povolání / OSVC předmět podnikání					
úraz ze dne		léčení skončeno dne			
vstupil do léčeni dne		do			
práce neschopen od		příčina úrazu podle sdělení poškozeného			
Byl poraněný před úrazem zdrav? Pokud ne, jakou chorobou trpěl?	ano ne				
Měl předchozí zdravotní stav vliv na:	ano ne				
a) vznik úrazu	ano ne				
b) následky úrazu	ano ne				
Stal se úraz v opilosti? (Pokud ano, uveďte promile alkoholu.)	ano ne				
Lze předpokládat, že úraz zanechá trvalé následky? Pokud ano, uveďte jaké.	ano ne				

